

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 240 "

Nrul de Duminecă:

Pe un an . . 5 Cor.

Pentru România și
America . . 10 Cor.Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Indemnuri noi.

De Octavian Goga.

Valurile de nemulțumire împotriva gazetei rușinoase dela Pesta iau proporții tot mai mari. Din toate colțurile țării se ridică glasuri de protestare din ce în ce mai accentuate, cari veștejesc aceste tiparuri anarchice cu o tărie aproape neobișnuită în opinia noastră publică. Ca o ființă căzută, pe care o împing toți și-o îmbrîncesc la toate colțurile de uliți, așa a ajuns astăzi fostul organ al partidului național, la care a pus piciorul în prag și s'a făcut stăpân un om fără scrupule. Dela Sibiu, dela Viena, Pesta și din toate părțile se publică scrisori categorice strivind pe acest intrus, care de luni de zile se svîrcolește și nu vrea să moară, cu toate că oameni cu rosturi și mai ales forțele intelectuale ale generației mai noi să trudesă să-i suprime existența catilinară.

E bine însă, ca tocmai acum în toiul războiului să se lămurească puțin situația și să se lumineze adevăratele motive ale acestei campanii. Ar fi anume o mare greșală să se creadă, că toată mișcarea asta, toată frământarea plină de nobilă indignare a atâtor oameni, are de supremă țintă desființarea unui individ, nimicirea lui. Nu! Acest domn Birăuț este o figură prea neînsemnată și prea microscopică în ceata mărunță de infuzorii cari tulbură apa la noi, ca singură persoana dumnealui, ori-cât ar fi de rînzos și de abil în tertipurii, să provoace astfel de

deslănțuri elementare de amărăciune. Ar fi o greșală să se creadă, că toată lumea asta nu și ar da seama, că nu trebuie să apuci praștia, ca să omori ploșnițe și că prin tăcere se pot înmormânta mai ușor astfel de tipuri inofensive.

Altceva e însă la mijloc, ce stîrnește acest curent de nemulțumire crescândă. E o tendință mai proaspătă, un îndemn nou în societatea noastră, din care pornesc aceste accente de răzvrătire. Este tendința de-a se suprima nechemății din viața publică, e un fel de crepuscul al nulităților, e năzuința de-a se întrona cinstea și talentul în locul abilităților speculative. Această pornire de regenerare a societății noastre a fost simțită totdeauna de câteva suflete mai alese și prin pășirea pe arenă a unei generații noi, iese acum la iveală și cere cuvânt. Că s'a început mișcarea tocmai prin strivirea aventurierului dela gazeta partidului, asta însemnează că tipul e exponentul unei tagme, care trebuie sacrificată, că e o încorporare mai recentă și mai brutală a acestei cohorte, care mișună în jur de noi și de care sântem sătui până 'n gât. De-aceia mișcarea odată începută, ea va dura mai departe și se va întări tot mai mult, indiferent dacă Birăuț se va cofunda din nou în obscuritate, sau va mai scrie cu tiparul. Pe noi ne interesează pluralul acestui tip ignobil și precum războiul de treizeci de ani abia a început când trei consilieri comunali au fost aruncați pe ferești din palatul municipal al cetății Praga, astfel și aici abia se anunță acum o epocă de reforme, cari sânt

dorite de-o pătură mai nouă, ce-a pășit astăzi pe arenă cu un nou ideal de viață și de muncă.

Crepusculul nulităților, amuțirea lărmui-torilor cari nici odată n'au avut ceva de spus, vremea de premenire și curățire, cum n'ar fi dorită și așteptată venirea acestei împărății? Cum să nu ne fi săturat de mulțimea birăuților, cari ni-au năpădit, de atâția căpătuți pe ușor, cari se umflă și fac pe grozavii, de serioșii și liniștiții cari cu fața gravă și cu glas de clopot în mijlocul unei tăceri respectoase spun platitudini pe la adunările noastre? Cum să nu ni se ceară sufletul după o atmosferă mai curată și mai intelectuală, decât aceia care planează în jurul vostru figuri șterse și goale, cari vă ahtiați în cuvântări după Mucius Scaevola, în vreme ce vindeți la mezat capra țaranului și vă înfundați în buzunarul fără fund al unei reverenzi de mătasă prețului afacerilor simoniace?... Cum să nu ne dorim îndrumări mai luminoase, pornite din focul curat al altruismului și din culmile de gândire ale unor minți frumoase, decât acele sfaturi pe cari ni le dă cutare bătrân cinic, a cărui evanghelie e numai banul, al cărui ideal politic e Burdia și pentru care Eminescu n'a fost decât un smintit cu părul lung, care ofta la lună și când îl apucau pandaliile făcea poezii de încurca capul la nevestele oamenilor cum se cade?

Da, se simte în văzduh un suflu nou de sănătate, un dor vag după o lume schimbată, o fierbere din cele cari prevestesc că-

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA"

Viața literară.

Farmecul tiparului. — Autosugestiunea începătorilor. — Grandomania din lipsă de talent și de cultură. — Vinovăția incurjărilor.

De H. Chendi.

Litera tipărită are o vrajă deosebită, mai ales pentru autorul începător. Când își vede el visul intrupat și gândul încropit în lanțul literelor eterne, nu poate fi un om mai fericit pe pământ. Este o bucurie reală să vezi pe începător, cum pândește momentul apariției noului număr de revistă, cum își ia numărul subsuoară și se strecoară în vre-un colț de cafenea, să-și citească fructul virginal al fantaziei sale. Odată, de zece, de sute de ori își citește scrisul și cu cât mai mult își scaldă privirile lacome în rîndurile așternute, cu atât mai gravă e atmosfera din jurul lui.

Dar numele dela sfârșit, numele *autorului!* Cât farmec și câtă greutate are acum acest nume! Veacuri vor trece, popoare se vor prăbuși, dar numele acesta, prizărit într'un colț de revistă, va străluci în veci, ca o stea nemuritoare pe orizonturile viitoare ale literelor noastre...

Și am lăsa bucuros începătorului această stare de beatitudine. Căci este în ea ceva analog cu nevinovata plăcere a copilășilor, când își descoperă pentru întâia oară figura zîmbitoare, reflec-

tată în oglindă. Numai cât, din nenorocire, se întâmplă prea adeseori, ca această recitare și continuă contemplare a propriului product intelectual să degenereze într'o cuniplită dragoste de sine și atunci nevinovăția încetează. Când începătorul se sugestionează singur; când se simte el însuș cum crește în importanța ce i-o dă propria-i imaginație; când pornește cu zor a-și fixa el singur un rol și o personalitate, care de altfel nu stă de loc în raport cu talentul său, — el alunecă în mod firesc din calea dezvoltării normale și intră în o stare psihologică încurcată.

Egoismul, sub ori-ce formă ar apărea, este un fenomen bolnăvicios și se manifestă prin o mare doză de brutalitate a instinctului. În literatură acest fenomen se observă regulat la scriitorii, cari nu se privesc pe sine decât prin o prismă măritoare. Lumea lor e deosebită și fără vre-o legătură cu lumea din afară, la care ei privesc dela o înălțime amețitoare. Viața, arta și noțiunile ei variate, adevărul în genere și cauzalitatea lucrurilor se resfrîng în sufletul lor numai în măsura în care le-ar putea satisface interesul și le-ar putea linguși orgoliul fără margini. Iar cât pentru dâșii numai din clipa în care ei au iscălit întâiele rînduri tipărite.

Literatura noastră românească n'a fost nici odată mai bogată în pozori, în spirite chinuite de grandoare și desordonate în manifestările lor, absolut sterile, ca astăzi. Cugetarea cea dreaptă și simțirea echilibrată a unor prozatori, apoi vigoarea și limpezimea unor poeți de talent au deșteptat, ca reacțiune, un puhoi întreg de diletanți,

de pestișori și de alcătuitori artificiali de pagini literare prin reviste și ziare, prin cari se dă la iveală o simțire din cele mai sarbede, o judecată din cele mai neputincioase și o pretenție bolnavă. Grupați pe la reviste, sub egida câte unui naufragiat, ei apar ca spuma la margini de ape, un element fără rost, ce se agită, se frământă, nervos ca o femeie. Răi canarazi, slabe caractere, slabi la ispravă și buni la vociferări, tot ce poate fi mai strident, mai respingător în munca armonică depusă de alții, iată rolul megalomanilor în viața literară de astăzi.

Poate nu mai este nevoie să fac o înșirare a numelui lor. Sânt mulți, căci boala e contagioasă. Și îl cunoașteți în câteva exemplare de lux, căci s'a mai vorbit de dâșii. Vă aduceți aminte de cazul, unic poate în literatura universală, când unul din fruntașii tipici ai megalomaniei literare, a atacat într'o epigramă pe cel mai genial poet contemporan al său, pe Eminescu, arătându și toată ura, toată invidia animală în cele patru rînduri, în cari își bătea joc de nebunia geniului? Sămănța acestei isbucniri înjositoare pare-că s'a sămănat în straturile noastre literare și și produce roadele. Vedeți-l pe Ervin, cum voiește să ridice neputința la valoare de apostolat? Urmărit-ați pe tinerii efebi de toate categoriile cum, în verbosismul lor, se izbesc cu eapul de toate tăriile aibastre, cum îmbrățișează ideea transformismului și se fac din simple paiațe și din sclavi ai iubirei de sine, astăzi regi și împărați în ornate diamantine, mîne piramide în Egipt sau zei în Olimp? În orice gând al lor tremură mania înălțării; în orice construcție de castele se simte

derea idolilor falși și sfărîmarea altarelor învechite. E un fel de revoltă împotriva îngustimei de inimă și de spirit această mișcare, din care cu încetul se va desface tot mai mult tendința spre regenerarea morală și spre intelectualizarea societății noastre. Se va introduce o notă de severitate în judecarea valorilor la noi, se vor scormoni păcate mai mult sau mai puțin latente, se vor trage la o parte perdelele ipocriziei și cinismului oficial, după cari azi adese clocotesc grămezi de uriciuni și se va statori morala nouă a abnegației și a jertfei de sine, fără de care poporul nostru luptător nu-și poate împlini năzuințele lui firești. În acest avânt spre idealism, la ale cărui înălțimi nu se pot ridica decât sufletele generoase, vor cădea și vor fi sacrificați găunoșii, cari azi se mai pot susține încă la suprafață, deși de multe ori e putred și troznește sub ei pedestalul când ne vorbesc. Urmarea va fi o purificare și o primenire, din cari spiritul public va ieși oțelit și pe urma căreia crucea lui Christos va străluci curată în biserica noastră, iar în politică și în societate șegheștii de toate nuanțele vor fi desființați.

Tot astfel și exigențele intelectuale ale societății noastre se vor lărgi și-și vor croi cu vremea o matcă nouă. Va trebui să se introducă un spirit nou de cercetare și disciplină științifică, în locul diletantismului ieftin, care ne-a inundat și în locul paginilor sfîrîtoare de locuacitate pretențioasă, cu care începe să ne obișnuiască în timpul din urmă educația maghiaro-semită. Ne trebuie o atmosferă intelectuală în care munca și talentul să creieze platforma de existență pentru fruntașii noștri, o situație schimbată, când analfabeții tac și ascultă, iar bunii cetățeni, cari n'au citit decât patru căți în viață, se trag frumusețea la o parte, de câte ori vine vorba de-a fixa marile probleme ale neamului.

Va trebui să dispară odată tipul polihistorului mălăieț, această figură desagrabilă a tuturor societăților improvizate. Al cărei

eclectism fad și sentențios ne-a plictisit, de asemenea vor trebui reduși la adevărata valoare panglicarii pretențioși și grandiloquenți, cari bat toba cea mare la toate porțile, mascând prin sgomot și îndrăzneală sărăcia minții. Va trebui să se mai rărească această ceată care prea ne-a coplesit pe toate cărările, ca să poată fi așezați oamenii la locul lor, să se facă selecția cuvenită și să se croiască cu încetul o ierarhie a valorilor intelectuale. Astfel schimbându-se lucrurile, societatea noastră va apuca pe calea progresului și va urma drumul spre lumină, deschis de minți cercetătoare cari se trudesc în umbră și de talente creatoare, cari singure sânt chemate să arate căile de înaintare ale unui popor.

Numai în acest chip scuturându-ne de balastul moral care astăzi ne oprește avântul și trecuți printr-o premenire intelectuală, vom putea să începem lupta adevărată, cu mult mai îndrăzneală și mai îndărătnică, pentru apărarea noastră națională.

Aceste îndemnuri noi de muncă și purificare trebuiesc căutate în mișcarea ce s'a pornit acum și nici decât silința de-a se recinsti bărbile albe, sau de-a se suprima existența cutărui negustoraș dintr'un suburbu al Budapestei, care și cu mai puțină prohodire ar putea fi petrecut la groapa ce însuși și-a deschis demult.

Reluarea tratatelor de împăcare între Cehi și Germani. Din Viena se anunță: În cursul săptămânii viitoare se vor relua, în Viena, tratativele de împăcare între Cehii și Germanii din Boemia. Consfăturile nu vor mai fi intime, ci oficiale și obligatorii. La constatări vor fi reprezentate toate partidele germane și cehi. Se va lua în discuție întreg complexul de chestiuni de limbă și din acest motiv și guvernul va fi reprezentat prin specialiștii resorțurilor, la cari aparțin chestiunile ce se discută.

cu totul de mijloacele multiple de-a putea cântări valorile semenilor săi și de a-și putea controla singur nevaloarea sa. În literatura noastră sânt grandomanii, cari cer să stăpânească o situație și ei comit la fiecare pagină o greșală de gramatică. În literatura noastră sânt scriitorii de versuri, cari își întemeiază pretențiile culturale pe câte doi poeți francezi, știuți de-arostul și pe informațiile din mica enciclopedie a lui Larousse.

Și cum ajung, cu toate astea, la un grad de celebritate? Mai întâi: tupeul să trăiască și curajul sfidării! Al doilea: să ie țină cel de sus insuficiențele de conștiință! Aceste sânt întâiele lor condiții de-a străbate.

Mai este un motiv puternic ce-i ajută și de care uzează din vina noastră, a acelor cari, din întâmplare sau prin profesie, ajungem fatal în situația de-a încuraja ivirea la lumină a acestei familii de scriitori. Este indulgența exagerată a noastră față de începători și lipsa de severitatea cuvenită în selecționarea lor. În anii din urmă, când revistele literare s'au înmulțit și concurența între ele a ajuns atât de mare, goana după »autori« era firească și criticii cu directorii de re-

Partidele nu s'au declarat încă, dar se speră că nici unul nu va refuza să participe la consfăturile aceste, cari se vor ține într'un loc neutru, adică nici în parlament, nici în careva minister.

Sași și »glasul istoriei«. Deputatul sas guvernamental Dr. Emil Neugeboren, unul dintre reprezentanții orașului Sibiu, publică în numărul de azi al lui »P. Lloyd« un prim articol »Unguri și Sași« în care constată că la poporul săsesc a început mult așteptatul »proces de apropiere sufletească către Ungurime și statul ungureasc«.

Acest proces a întârziat atât de mult, fiindcă prea mare a fost nelăcrederea și de o parte și de alta. Poporul săsesc din Ardeal e un organism unitar, o colectivitate pătrunsă de voința de a rămânea credincioasă sie însăși. Și după aceasta pentru conservarea și dezvoltarea individualității sale săsești a fost rău interpretată de tabăra ungurească și, uneori, exagerată de tabăra proprie.

»Dar — zice deputatul sas — tot mai mult se sporește numărul celor cari sânt convinși despre comunitatea de interese ale Ungurilor și Sașilor și solidaritatea aceasta e admisă în măsură tot mai mare și de cercurile ungurești...«

Mai sânt însă pledați în calea »apropierii sufletești«. A le înlătura aceste e datoria fiecărui fiu al neamului său. E datoria lor »să apropie de olaltă popoarele cari prin voința istoriei au fost menite să fie una...«

Tratativele de împăcare româno-maghiare n'au izbucnit... »Contrații« sași își ridică din nou capetele. Cine știe dacă altminteri dl deputat n'ar fi descoperit că »voința istoriei« impune poporului săsesc o comunitate și solidaritate de interese cu poporul românesc, în mijlocul căruia trăiește...

— **Sedința de azi a camerei.** Abia azi s'a putut trece peste paragraful 644, care hotărăște de rolul procurorului în procesele de divorț. Raportorul proiectului, fostul ministru P.ósz a susținut ingerența procurorului și în instrucția proceselor de această natură, în vreme ce ceilalți oratori au pledat contra acestei ingerențe. La sfârșit s'a primit amendamentul propus de Sághy,

mâna neputincioasă a aventurierului! E partea caricaturală a literaturii noastre de-acum.

Ce-o fi cauza acestei maladii? Felul cu totul nesincer și cadrul artificial în care apar megalomanii noștri, cu tot fastul lor de tirade, ne dă o indicație sigură. Exagerările lor de formă, bizareriile lor în cugetare și procedări, atitudinile lor falșe nu sânt de proveniențe pur patologică. Oamenii aceștia sânt în genere perfect de sănătoși fiziologiceste, își mănâncă regulat, ca orice burghez ce se respectă, părțica lor de budget și au un simț practic destul de pronunțat pentru meșteșugurile vieții. Ei sânt însă de obicei actori și cabotini, rățăciți pe nedrept în ceata scriitorilor și au, ca dar dela natură, abia câteva însușiri imitative. În halul grandomaniei îi împinge însă mai cu seamă: lipsa de talent deplin și lipsa de o cultură mai pozitivă.

Omul, care fără talent suficient caută să străbată, să întrecă pe alții și să se așeze în frunte, nu poate să opereze decât cu *aparențe* și în acest caz e natural să recurgă la haina grandomaniei, în care să-și înfășoare nimicul său propriu, căci el este un șarlatan cu premeditare. Omul incult și fără o minte diferențiată e lipsit

văstă au fost cumva nevoiți să comită greșala de a și improviza talente, de-a crea reputații artificiale, de-a lansa lucruri mediocre drept capod'opere. Ei au răsfățat, ca niciodată, pe începători, le-au dat iluzii și le-au menajat vanitățile, umflându-i ca pe niște baloane. Și atât îi trebuie celui dispus spre grandomanie, să i-se pună numai numele în circulație, prin laude, prin injurături, sau prin punerea coloanelor la dispoziție, căci restul operei îl săvârșește el singur.

Semnalez acest caz de efect negativ pe care îl dă critica și conducerea revistelor la noi, ca un *memento* pentru atitudinea în viitor. Căci dacă este adevărat, că prin înlesnirea intrării în vileag și prin rolul de mijlocitor dibaciu între public și autorul începător, revistele fac un bun serviciu literaturii, nu este mai puțin adevărat, că ținând porțile prea tare deschise pentru acești îmbulzitori vânători de noroc, pepiniera lor se lărgeste și dă roade tot mai găunoase.

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din stejar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărimi, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

care a limitat rolul procurorului la un rol de pur control. Pe urmă s'a continuat discuția asupra restului paragrafelor și au fost adoptați aproape fără discuție.

Luni se va intra în discuția proiectului de indemnitate.

Chestiunea prefectului Erösdy, prefectul comitatului Murăș Turda, care a preocupat atâta vreme cercurile politice, se apropie de rezolvire. Ancheta ordonată de ministrul de interne a constatat perfectă integritate morală a prefectului și guvernul a hotărât în consecință să-l mențină în postul său.

Opoziția comitalensă însă e hotărâtă să urmeze lupta împotriva lui și deputații kossuthiști din comitatul Murăș Turda amenință că vor aduce chestiunea din nou pe tapet cu prilejul discuției la indemnitate.

Glasul invidiei.

— Pentru »Gazeta« și pentru mai mulți. —

Autorul »părerilor libere« ce s'au lansat într'o serie de articole în ziarul nostru, e desigur din rindul personalităților, cari nu rivnesc meritele devenite convenționale și consacrate de prejudițiile unei societăți cu o educație intelectuală, încă rudimentară, ci determinați de o înțelegere superioară a condițiilor naturale și logice de înaintare a unui neam, își fac cu un nobil curaj datoria de îndrumători. Insufieți de conștiința înaltei lor misiuni, ei disprețuiesc toate anevoințele ce le stau, în mod fatal, în cale și primesc cu resemnarea proprie individualităților superioare semnele de neînțelegere ce întimpină fie sub forma invidiei neputincioase, fie sub forma răutății pătimase, fie sub cea a ignoranței atât răsfățate la noi.

Autorul »părerilor libere« și-a dat de sigur seamă de natura ingrată a operației ce a încercat în scopul de a însănătoși organismul vieții noastre naționale și a prevăzut consecința fatală, că i se vor deplasa intențiunile pe motive de vanitate insipidă. Impulsiunea ce a dat însă nu se va pierde în deșert, deși va mai trebui să treacă — durere — mult timp, până să-și facă o alvie largă în conștiința obștei noastre. Elementele de valoare ale societății noastre au fost cucerite de aceste intențiuni binefăcătoare chiar dela început — căci era firesc să fie așa — și împrejurarea aceasta răsplătește cu prisosință pe autorul »părerilor libere«.

Deo amdată sântem încă în faza de tranziție spre recunoașterea exigențelor unei reorganizări în consonanță cu »părerile libere« și ziarul nostru e zilnic paratonerul erupțiilor celor împovărați de răspunderea pentru actualele stări retrograde. Azi a venit și rândul »Gazetei«. Prilejul de a-și răsufla invidia înăcruntă ce ne poartă de mult, l'a găsit în critica noastră atât de anodină pe care am făcut-o organizației centrale a comitatului nostru. Răspunsul ce dăm în meritul chestiunii »Gazeta« îl poate ceti în altă parte a ziarului nostru, la acest loc reținem numai ieșirile neputincioase împotriva autorului »părerilor libere«, care nu a șo-

văit să-i spuie un adevăr, chiar în interesul existenței ei oca atât de vegetativă. Căci iată ce a spus el:

»Brașovul nu dă încă semne de a se desmurășeniza și a se smulge de sub influența spiritului mașinal al dascălmei, dar să sperăm că la reorganizarea »Gazetei« vor ști și bărbații tineri de acolo să-și mobilizeze forțele și să evite ca acest organ să ajungă în mâni ostenite«.

Orice om cu înțelegere pentru necesitatea unei reorganizări moderne, în primul loc a presei noastre, care e forța cea mai hotărâtoare de regenerarea unei societăți, a înțeles desigur că pasajul citat a fost inspirat de cea mai prietenească bunăvoință izvorită din condescendența firească ce trebuie să existe între tovarășii de muncă ai aceluiș ogor. Judecata neinfluențată de considerații false pentru anumite greșeli din trecutul unui bărbat, — de altfel foarte merituos, — nu poate să răstălmăcească intenția cuvântului »desmurășeniza« și nu poate să atribue autorului »părerilor libere« tendențe răutăcioase decât judecata influențată de sentimente neagreabile, cum e în cazul »Gazetei« vechea ei invidie.

În zorul ei de a-și răsufla aceasta pornire proprie inferiorității »Gazeta« să leagă de un pretext caraghios și face răspunzător pe autorul părerilor libere, — îndr'adevăr »risum tenentis« — de înfrângerea dela alegerile congregaționale din comitatul nostru, pentru că »Gazeta« știe cu toată siguranța că autorul »părerilor libere« trăiește în Arad, că a fost aici pe timpul alegerilor și că putea să previe rezultatul rușinos. Din aceasta premisă gratuită trage apoi consecința că pentru autorul »părerilor libere« manifestul tinerimii din Sibiu a fost numai un pretext pentru »a da gata« pe sărmana ei tovarășă în suferințe »Lupta«, ca apoi cu atât mai ușor să poată »da gata« *Drapelul și — horribile* — chiar pe inocenta și pudica »Gazeta«. Autorul părerilor libere e deci un om care »când e vorba de fapte o dozește, dar în ponegriri și în gureșie niștenea nu-l întrece«, ca un cuvânt un om »care știe să *catomnieze* și să *ponegrească*, dar la ispravă — tufă«.

E fără îndoială caracteristică pentru mentalitatea »Gazetei« graba de a se vedea retirată în parmezanul »Luptei« și nu putem decât să-i dorim multe succese în aceasta tovarășie ilustră. Rămâne însă un fenomen dureros al lipsei de tărie morală a societății noastre, care iartă astfel de apariții de mortificațiune și ne convingem tot mai mult de rostul superior al »părerilor libere« ce am lansat.

Pentru orientarea cititorilor — și nu pentru orientarea »Gazetei« pentru care pretextul a fost indiferent — ținem să mai spunem, că autorul părerilor libere nu trăiește în Arad, ci departe de aici și regretăm adânc, că însușirile lui superioare nu pot fi întrebuițate imediat în scopul unei fortificări a organizației noastre de aici.

Dela Universitatea din București.

Lectia de deschidere a cursului de Geografie: Meni, ea studiilor geografice în Universitatea noastră.

București, 13 Noembrie.

De câțiva ani deschiderile de cursuri universitare la București, capătă importanța unor prelegeri de directivă științifică și națională. Profesorii de seamă caută să dea în aceste prelegeri profesiunea lor de credință, să motiveze activitatea lor universitară de până acum și să deschidă perspective largi pentru munca științifică ce se va face sub conducerea lor de acum înainte. În acest sens trebuie remarcată în deosebi lectia de deschidere a dlui prof. de geografie, S. Mehedinți.

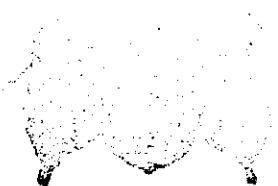
Dsa începe prin a declara că în fața unui auditor în mare parte nou, e bine să se arate lămurit drumul de urmat în Universitate. Asistă la cursul acesta studenți veniți din toate părțile locului de Români, chiar din Bucovina și Basarabia, și de sigur vor fi diferențe în felul de a vedea al unei asistențe atât de variate. Cred însă că teji trebuie să fim la fel convinși de un lucru: menirea studiilor universitare.

Universitatea e o instituțiune de înaltă cultură în stat, dar nu trebuie să se uite că în totdesuna cultura superioară a fost privilegiul unei minorități. Armonia naturii cere dela un neam o sănătoasă viață vegetativă a celor mulți, și de asupra acestora numai, ca o floare rară, se dezvoltă manifestările intelectuale înalte ale unui popor. Vrând nevrând, natura cere organe deosebite și neagale pentru funcțiuni deosebite și neagale. Vrând nevrând, într'un stat viața intelectuală superioară e rezervată unei minorități. Și astfel dvoastră care ați intrat în Universitate pretindeți a fi aristocrația intelectuală a epocii dvoastră. Ați lăsat allora munca fizică și ați ales pe cea intelectuală. Ați lăsat și folosul practic care ar putea veni dela îndeletniciri superioare. Pe când, chiar în înălțământul superior, mulți aleg specialități care duc imediat la folos, la cariere fecunde, inginerii, medicii, avocații etc. — dvoastră vă fi luat o sarcină spirituală: intrați să faceți *știință* în Universitate, *știință* cu toate obligațiunile de deslușare, de adevăr și de probitate, pe care le impune acest titlu. Acesta e postulatul care motivează venirea dvoastră aci. Și nu trebuie să așteți răspunderea pe care o purtați ca aristocrație intelectuală a poporului acestuia. Căci dacă va fi deviere în gândul celor pe care li veți conduce, în cei mulți, dacă poporul românesc va fi apucat pe un drum greșit, a dvoastră va fi vina, a dvoastră care ați avut datoria de a lupta pe calea științifică, pentru adevăr, și ați păcătuit împotriva lui. Deci să rămânem bine înțeleși în aceasta privință.

Al doilea punct de lămurit. Ce menire are Geografia în Universitatea noastră? În cursul de înaugurare al acestei catedre am arătat că de aci se poate da o privire limpede, vastă și cu exemple concrete asupra evoluțiunilor care stăpânește cugetarea contemporană. În plus, Geografia, prin chiar obiectul său, înlesnește mai mult decât oricare altă știință cunoașterea raportelor între natură și om.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
Iarnisorul curții ces. reșale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

În al treilea rând, și mai cu seamă Geografia, lămurind științificește noțiunea de *etnos*, — popor — dă o bază sigură, atât cercetărilor de știință în această direcție, cât și activității noastre naționale, făcând să se înțeleagă națiunea ca produsul cel mai prețios, și ca singura realitate care contează în manifestările omenirii. Mai departe, se poate spune că afară de Astronomie — care însă se ocupă mai mult de spațiul înstelat — nu e nici un alt studiu care să dea mai puternic și mai viu tabloul întregii noastre planete, începând dela aibul zăpezilor polare, până în verzele păduri veșnic întunecate ale ecuatorului, dela azurul dulce al oceanului, până la sălbăteciile vârfuri multicolore ale munților stâncoși.

Și în adevăr nici un studiu nu se poate prelinde mai variat, mai interesant, mai frumos ca aspectul pământului, privit cu ochiul omului de știință geografică. Și aci trebuie căutat motivul care a făcut ca multe capete mari ale omenirii, dela Aristot și până la Kant și Humboldt, să sfârșit cu această știință. Ajunge să pomenim cazul lui Humboldt, care după ce rătăcește cu o egală competență prin domeniul atâtor științe, se oprește ca pe o culme la sinteza lui geografică din «Cosmos».

Anul acesta însă vom accentua și un alt punct de vedere. În contact cu tinerețea, pe măsură ce simte că a pătruns știința pe care el o predă, profesorul descoperă noi motive de impuls ale activității lui. Progresul liceului universitar, dă o nouă viață și îndeamnă la o nouă muncă cu fiecare generație care vine. Care e stadiul în care a ajuns Geografia în Universitatea noastră? Generațiile de până acum s'au putut deprinde cu privirea întregii planete, ca o pregătire necesară introductivă. Acum această pregătire e făcută. Se impune întrebarea: care parte a pământului ne-ar interesa mai mult? Firește ținutul și omenii pământului nostru! Și când spunem aceasta, nu o spunem din sentimentalism sau dintr'un patriotism superficial. Patriotismul omului de știință în primul rând e de a-și face deplin datoria lui ca om de știință. Și această alegere a noastră e motivată din punct de vedere curat științific: știința totul trebuie să cuprindă pe aceea a părților. Având cunoștințele generale introductive, disciplina științifică, și cu acestea cercetând amănunțit și concret, poți da rezultate de progres științific general.

Așa s'a întâmplat în Fizică, în Chimie, în Geologie, în Biologie, în Istorie și în Etnografie. Și în această din urmă privință, din comunicările asupra Românilor din Serbia, din relațiunea asupra purtării oaselor pe cap în Olenia etc., comunicări făcute la seminarul nostru de geografie, ați putut vedea ce lucruri nouă se pot aduce pentru studiul vieții românești actuale și chiar trecută asupra căreia nu avem documente. Ați putut vedea că în poporul nostru mai trăiește încă trecutul rămas necuprins în documente și că trebuie ochiul cu pregătirea științifică necesară care să-l scoată la iveală până când nu va dispărea cu totul. Pe această cale se poate ajunge la rezultate neașteptate; în primul rând la originalitatea de a fi adunat fapte și date neștiute, apoi, cu încetul la adevărata originalitate adâncă, de concepție.

Căci scopul culturii în general e de-a îmbogăți viața sufletească a omenirii prin idei nouă. Cultura nu progresează decât dacă va fi un

adaos nou, *original*; altfel n'ar fi decât un paganism și ar trebui să renunțăm la cultură dela început. Datoria fiecărei individualități etnice e să vie la rind și să-și dea tributul său. Dacă pământul ar fi fost îngust și cultura s'ar fi mărginit de pildă la popoare mediocre ca Indienii Americii sau Chinezii, atunci tabloul culturii omeniești ar fi fost foarte redus. S'a întâmplat însă că în basinul fericit al mării Egee să se ridice la cultură un popor ales ca cel elin; s'a mai întâmplat ca în peninsula Italiei, să se desvolte un neam în care era născut simțul de gospodărie politică, de drept și de justiție.

Fiecare popor mic sau mare și-au dat sau trebuie să-și dea culturii, tributul său. Și-atunci, dacă ne întoarcem spre pământul și poporul nostru, cei de pe catedră și dumneavoastră cei de pe bănci, ne îndeplinim înainte de toate o datorie pur științifică, de a lămurii, studia, pământul și poporul românesc care și ei trebuie să-și dea tributul său pentru cultura generală.

Correspondent.

Scrisori din Paris.

Inaugurarea monumentului Jules Ferry. — Primul ministru Briand lovit de un monarhist. — Sena nu se mai revărsă. — Anatole France despre Tolstoi. — Un «Palat» pentru săraci.

Paris, 24 Noiembrie.

În grădina Tuileries, la plaiorele teraselor ce duc la Louvre, se înalță o statuie nouă în mijlocul castanilor defrunziți. Bronzul ne înfățișează un bărbat strâns la rediegotă, cu fața gravă, preocupată și încadrată de favoriți. Este statua lui Jules Ferry, un fost ministru de pe la 1885, cărui Franța îi datorește Tokinul și mai ales evitarea unui nou război cu Germania, atunci că deabia își venise în fire după dezastrul din 1870.

Dumineca trecută, pe o înalțime de amiază rece și brumoză a avut loc solemnitatea inaugurării în fața dlui Fallières, a miniștrilor și a unei mari mulțimi. Grădina era neagră de lume; iar de grădajul Tuileries dinspre strada Rivoli se răzlmău capetele numeroase ale trecătorilor curioși. S'au rostit discursuri, s'au proslăvit meritele răposatului om de stat. Și mi-am dat seama că Franța îi datorește mult bine. Dar bronzul sta rece și nemișcat în mijlocul ceței, iar pe fruntea severă și în ochi triști al chipului înghețat citeam o durere cumplită și o nespūsă mustrare. Și n'ar fi putut vorbi, iată cuvintele ce le-ar fi rostit bronzul:

»Acum mă ridicăți în slavă, compatrioții mei, dar pe când trăiam mă întâlmolnați cu strigăte de ură. Acum mă proslăviți, dar m'ați iărat să mor amărât de mine însuși și de omenirea întregă. M'ați înjurat, blestemat, persecutat și m'ați numit trădător, pe mine care am scăpat Franța de o nouă revărsare de Germani. M'ați numit răufăcător și laș, pentru că v'am împedicat în pornirea voastră nebună de a vă răcorii ura, rușinea, umilirea dela 1870. În fondul sufletului, credeți-mă că vă împărțeam dorința de revanșă, căci neamul meu e un neam mare, fâlc și mândru, obișnuit să învingă iar nu să fie învins. Dar nu erăți încă pregătiți de luptă și mă cutremur închipuindu-mi că d'ași fi lăsat de capul vostru: în ce abiz groznic te-ai fi svârcolit, în patria mea...

«În schimb însă, cu o parte din armata adunată ca să dea piept cu Germanii am cucerit Tokinul; l'am cucerit și voi l'ați păstrat. Vedeți că numai bine v'am făcut. Dar cum m'ai urit și hulit, popor iubit! În înecăciunea odăii mele de muribund, strigătele tale de ură mi au otrăvit a-

gonis, iar numele meu răsună ca o înjurătură la urechile nobililor dar pătinașilor Francezi!

... Acum sunt mulțumit. Patăria mea mi-a reabilitat memoria. Pațaria mea să servească însă de pildă în viitor.

Cum aștea citam pe chipul trist de bronz ce se ridica în nemigrarea eternă pe deasupra valurilor multime a pătriilor strălucitoare, a hainelor negre și a mânușilor albe ale lumii oficiale.

După ce serba ea fețe sfârșit și în clipa când primul ministru Briand se cobora de pe tribună în mijlocul multilor săi la căși va pași de președintele Fallières, un individ, răsarind din mijlocul mulțimei, se repezi la el amenințându-l cu un baston gros și greu. Atacul fu neașteptat, toluș bastonul fu smuls din mâna agresorului care reuși însă se apropie de dl Briand și să izbescă cu pumnul. După o clipă însă energumenul fu prins de brațe numeroase și lovit din toate părțile de publicul furios. Dl Briand, care nu s'a ales din furtire decât cu jobeul turtit, făcu semn agenților polițienști să potolească mulțimea și să scape din ghimbele ei pe agresor. Acesta era rănit și plin de sânge. Arestarea lui a avut loc numai decăt.

Mai întâiu s'a crezut că atacul era îndreptat împotriva președintelui Republicii, care a fost imediat ocrotit de cei din jurul său. Dl Briand s'a arătat în această împrejurare cu mult sânge rece. În vreme ce agresorul se sbătea în mâna agenților, el și a netezit surizând pătritis, grăind cu linște: «Nu mi s'a întâmplat nimic. A fost pur și simplu un ilic profesional». Aceleași cuvinte le-a rostit prim ministru francez în astă primăvară când cu ocaziunea unui turneu electoral, un anarhist fanatic a tras asupra-i mai multe gloanțe de revolver.

De data asta fanaticul nu e anarhist ci reacționar. El se numește Lucien Lacour și a fost obiectul a numeroase condamnări în tot cursul turburărilor negaliste de acum un an. El a declarat celor ce l'au interogat că ținta lui, lovindu-l pe dl Briand, a fost să lovească republica în personajul omului de stat. De remarcă e că acest Lucien Lacour s'a arătat, cu prilejul laudașilor de acum un an, de un devotament și de o activitate fără păreche. El era șeful unei societăți constituită cu scopul frumos de a da ajutor victimelor Senei. Lucien Lacour s'a riscat nu odată sănătatea, intrând în apă până la brâu ca să scape persoanele și obiectele amenințate de apă.

Apropos de Sena. s'a cumințit. Apele-i încep să scadă, foarte încet, e adevărat, dar scad. Parisul nu-i va mai simți umeda îmbrățișare — căci afară de o parte din Bois de Boulogne, care e inundat, nici o picătură de apă nu umezește cheiurile livide și înghețate. Hotarele orașului însă sânt mai încercate: cătunul Suresnes e în parte inundat, de asemenea Alfortville și Passy. Cum însă Sena scade regulat, în câteva zile toate își vor reveni.

Și mă uit lung la riul care străbate Parisul, cum curge de liniștit și măreț în amurgul vânt și brumos. Cheiurile sânt deșarte; acum că inundările nu-i mai neliniștește, parizienii nu cinstesc cu nici o privire Sena cea vicleană. Și cu toate acestea cât de interesantă e în lățimea ei neobișnuită, prin valul de ceață ce plutește greu de asupra apelor tulbure și reci. Ștepurii încărcate cu pietri și nisip se leagănă pe valuri. Seara, felinarele roșii — stațiunile omnibuselor — și felinarele verzi — stațiunile tramvaielor cu aburi — își oglindesc lumina pe suprafața tremurătoare. De alungul Senei, pe la Pont de l'Alma, drumul de fier al centurei — care ocolește Parisul — șerpuieste paralel cu riul. Locomotiva tușește, fumegă, șueră voios în șanțul adânc, vagoanele o urmează supus, fericite că au scăpat de revărsare și că vor putea servi fără răgaz pe locuitorii marelui oraș.

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi-e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata. Cu stimă: **SZÉLES SÁNDOR**, tâmplar artistic. Grădea-Mare, Hármas-utca 5-7. Telefon intra și extra urban 992.

De data asta nici o îndoială: Tolstol s'a stins. Sufletul i-a părăsit trupul — pentru care regiune?... — și o lume întreagă îl plânge pe acest scriitor de geniu, pe acest sfânt fără de păreche.

În Paris veste morții lui n'a mirat pe nimeni, căci emoțiunea cea mare a trecut: acum câteva zile încă trista știre se răspândise în Franța și parisienii l-au plâns. Gazetele franceze sânt pline cu articole glorificând memoria marelui rus, cu toate îi publică portretul. Cred nimerit să traduc pentru cititorii «Tribunei» declarațiile lui Anatole France, cel mai ilustru dintre scriitorii francezi, privitoare la viața și activitatea profetului dela Nord.

«Sânt foarte stins — spune Anatole France — de moartea lui Tolstol: aceasta e o pierdere imensă pentru literatura și creșterea universală. Nu l cunosteam personal, doar din spusele prietenilor noștri comuni, cari l au apreciat, știu că în intimitatea lui se gusta savosrea fără de păreche a acestui caracter calm și visător; căci Tolstol era un visător, ca toți artiștii cei mari,

«El mi-a arătat în mai multe rânduri simpatia lui și mi-a dovedit o traducând în rusește navela mea *Crainquebilbe*. De multe ori m'a invitat la dânsul, în siguranțata din Iasnaja-Poliana, dar nu m'am putut hotărî să fac acest pas. E așa de frig în Rusia!

«Bietul Tolstol, sfârșitul său e trist, e tragic chiar, el care iubea atât de mult viața. Știu, că se crede că Tolstol nu iubea viața, eu însă susțin că o iubea cu voluptate. Un om care disecă și desmembrează societatea care l înconjoară, ca mirele Tolstol, un om care crede în în bunățate (frea omenirei), cum credea dânsul, el bine, acest om e un iubitor pasionat al zilei de mâine.

«De operele lui ce să mai spun? Că sânt scrise cu un geniu nemai pomenit. Geniul lui Tolstol e atât de năpraznic încât te simți mândru că ești om, adică semenul unui astfel de urmaș».

Asfel vorbea dl Anatole France. Așară a avut loc adunarea generală a Societății oamenilor de litere din Franța, sub președenția dlui René Doumic, dela Academia Franceză, Ședința a fost solemnă. S'a regretat adânc moartea marelui om și s'a proslăvit geniul său de scriitor. O telegramă de condoleanțe a fost expediată doamnei Tolstol.

Poporul francez, poporul parizian vreau să spun, se mândrește de ieri încoace cu un «Palat» pentru neputincioși și sărmani. Un psihiat? Fără îndoială, căci nu putem numi altfel minunata instituțiune inaugurată Marți la rue de la Charonne sub numele de «Grupul caselor pentru lucrători». Găsești acolo sale de băi model, saloane pentru fumători, biblioteci bogate, saioane de odihnă.

Pe fațada clădirii o firmă mare *Hotel Popolar-Bărbați* — căci în curând se va clădi și cel pentru femei. Când un sărac vrea să-și petreacă liniștit seara, la călură și adăpost, când vrea să citească cărți interesante, intră în hotelul Popolar, se așează frumos pe un fotoliu confortabil din salonul de odihnă, de vrea să se repauneze; intră în bibliotecă de vrea să citească «comot», la lumină limpede și albă, ori în salonul de fumat de vrea să fumeze.

De-l este foame, intră într'o sufragerie uriașă cu nenumărate scaune și mese servite și mănâncă bine și curat cu suma de 30 bani. Ii place curățenia și vrea să facă o baie caldă delicioasă? găsește una din cele mai moderne instalațiuni de băi, și se scaldă în schimbul sumei de 20 bani. La dat poate proprietarul sărăcă că nu și-a plătit chiria — vai, sânt atâți săraci în Paris! — Hotelul Popolar are la dispozițiune publicului sărac 750 de camere, pe cari le închiriază 70 bani pe noapte, adică 4 lei și 20 pe săptămână. Fiește că mobilele sânt sumare: un pat cu așternut foarte curat, o masă și două scaune, toate din metal lucitor. Un depou pentru bagaje și pachete și un garaj pentru biciclete sânt la dispozițiune clienților Hotelului Popolar. Un bărbier un cismar și un croitor își au prăvălia în hotel.

Nu l așa că i îngămox și util?

Correspondentul.

Alegerile congregaționale.

Arad, 26 Noemvre.

Critica noastră privitoare la conducerea alegerilor în comitatul Aradului, a avut darul să provoace supărări împotriva noastră, deși, putem spune, noi am fost mai mult ecoul murmurului cercurilor desorientate înainte de alegeri și al acuzațiilor pentru înfrângerea suferită, după alegeri. S'âm aci mărtori, din câte părți a fost, chiar în ultimele momente, întrebată redacțiunea asupra persoanei candidaților, căci nici acestora nu se știa, ba nu se știa exact nici persoanele a căror mandat expirase. În lipsa îndrumării din centru, în multe locuri s'au făcut astfel în ultimul moment listele naționale, prin unele cercuri cu neîmplicarea certurii și neînțelegerii. Va să zică, nu este vorba de o propagandă obositoare de fapt, care încă s'ar recere când organizezi serios o luptă de acestă gră și care, afirmăm, încă s'ar fi putut face cu ajutorul finei mele recitată alve dăși la asemenea ocazii — ci de o simplă muncă de hârtie și de cerneală, care trebuia să se facă și nu s'a făcut. Resultatul, — îl știm. Întrebăm acum, trebuia ori nu să avem, un cuvânt de muștrare, nu pentru persoane, căci n'am numit persoane ci pentru organizațiunea noastră centrală, în general, care se dovedește atât de insuficientă? Dar cu ce drept am mai muștra pe culare preot ori învățator sau alt fruntaș dela sale pentru neîmplinirea datoriei sale, când am fi de o atât de vinovată indulgență față de noi înșine?

Este încă foarte caracteristică această supărare. Așa se vede că ni se contestă dreptul și la cea mai nevinovată critică, oricât ar fi ea provocată prin cea mai izbitoră evidență și tot rostul nostru n'ar fi altceva decât vecinic să laudăm și să lălmăim. Trebile meargă bine ori rău, laudele se cuvin totdeauna. Așa-i asta la sal, așa-i la comitat și așa-i în general la noi în politică. Tot ce facem noi, conducătorii, este bine și chiar de nu facem nimic, tot facem bine. Când totuși mai răsară ici colo, prizărită și câte o mică notă critică, ne burzuluim, toși, ca și când l-al fi călcat deodată pe o suță de inși pe bătăturii. Este o soliditate intimă și tainică această, care se revoltă împotriva spiritului critic, dușmănit de obicei în orice societate de admirațiune mutuală.

Numai așa ne explicăm, că supărarea contra criticeii noastre asupra alegerilor congregaționale a ajuns a fi captată tocmai în coloanele «Gazetei Transilvaniei» din Brașov. Nu-i vorba, vede și oibul, că pe Gazeta o doare nu atât critica noastră, cât cele câteva rânduri scrise într'un articol la adresa ei de «autorul părerilor libere». Dar, este caracteristic, că ea a trebuit să-și aleagă tocmai prilejul acesta spre a-și da drumul năcazului ei personal. Prin calcul, dar se poate că chiar prin instinct, ea știa ori simția, că acum e momentul propice spre a-și descărca mânia, căci «Tribuna» și-a permis imprudența unei critici. Și iată-i, pe amabili confrăți, descărcând, firește, în mod cu totul gratuit, pe conducătorii din Arad de acuza noastră și aruncându-o, natural tot gratuit, împotriva cui? împotriva — autorului părerilor libere. Serman autor al părerilor libere! Nu o să-ți explezi în viața ta întreagă nobila îndrăzneală de-a fi instruat și alte coarde în presa noastră decât cele ale laudelor răsufiate și goale la adresa atâtor eroi cari sânt pe la noi la fiecă răspântie.

Alegerile din Caraș-Severin.

În cercul pretorial din Valea Almajului (Bozovici) (com. Caraș-Severin), a fost alegera de membrii în congregațiune în 23 și 24 Noemvre adică: ieri și astăzi și au reușit următorii:

Cercul electoral Bozovici (centru): Dr. Samuil Vladone, adv. (naț.) Argalás Samu, primpret. (guy.)

Cercul electoral Dalboșet: Dr. Traian Badescu protosincol (naț.), Ilie Imbrescu preot (naț.)

Cercul electoral Bănia: Dr. I. Dragomir, prof. teol. (naț.), Nicolae Novacovicu, preot (naț.)

Cercul electoral Prigor: Teodor Rotariu, f. forestier, proprietar (naț.) Alexandru Diaconovicu, prim mag. silv. (guy.), Dr. Ludvig Vidacovicu, med. (guy.)

Cercul electoral Rudăria: Dr. Ion Sărbu par. (naț.)

Alegerile din Năsăud.

Ni se scrie: Alegerile municipale ținute în 17 l. c. la Năsăud au fost unice în felul lor. A reînviat spiritul imoral și antiromănesc ciocănist, căci azi oameni cari să lupte pentru interesele neamului și a ținutului sânt ca corbii cei albi. Azi casa lui Ciocan e locul de pelerinaj a multor profesori gimnaziali, a multor preoți și învățători din Nimigea. Pentru o suță cor, ajutor de de stat, o slujbuță laterală sau pentru alt favor personal cât de mic, sânt capabili cei mai mulți să și renege trecutul cinstit și românesc. Atâta lipsă de conștiință și demnitate națională poți afla numai la năsăudeni. În această privință nici Caransebeșul nu ne întrece.

Alegerile municipale recente sânt o dovadă eclatantă despre spiritul național ce domnește în acest ținut uitat de Dumnezeu. Clubul național municipal din Bistrița — care la alegerile trecute a fost ciocănist — a încheiat un pact cu prefectul județului, iar lista candidaților a trimis-o omului lor de încredere: Dr. A. David, un «român» trecut prin toate metamorfozările politice, odată a fost liberal, apoi kossuthist, de prezent «munkapárti», care alături de alt soț de principiu, directorul Ioan Gheșie, duc azi rolul conducător. Delegatul clubului comitatens Dr. David a convocat o adunare la Năsăud în care s'a făcut o nouă candidare, căci lista clubului municipal nu a arătat-o nimăru. Aceasta listă apoi s'a supus aprobării protosincolui cercului, care o mai schimbă puțin și în ziua alegerii o dă gata.

Fiind o singură listă alegerea a mers strună și rezultatul cu care e mulțumit toată lumea e următorul: Gheșie Ion, dir. gim. Ciocan Ion, deputat, Scridon Gavrilă, prof. pens., Domide Emil, prof., Vertik Valeriu, preot, Vertik George, pretor pens., Gheșie Vasile, pretor, Valea Gyula, notar, toți ciocăniști dela roșă, doi unguri, și un singur aderent cinstit al partidului național Dr. Tudor Moisil, avocat. Privind această listă cine va zice că nu e o învingere națională și cine va putea dovedi că noi Românii nu am învins? Toți și-au făcut datoria națională, începând dela David și sfârșind cu Șmil răzariul! A fost salvată chiar și disciplina de partid, căci pentru lista clubului românesc — care a rămas în buzunarul lui David — au votat toți aderenții partidului, iar delegatul clubului bistrițan a luptat din toate puterile pentru reușita ei! Dar Românii cinstiti nu pot înțelege ținuta bistrițenilor. Ei știu că Dr. David și Ion Gheșie nu reprezintă curentul național, au călcat de atâtea ori disciplina de partid și nici când nu s'au supus hotărârilor clubului comitatens.

Cerem dela clubul municipal o lămurire în această privință. Sânt informat că și în cercul Sângeorzului a căzut lista curat românească în urma uneltirii protopopului Panfil Grapini.

Alegerile din Torontal.

Clubul comitatens român din Torontal a lansat în vederea alegerilor din comitatul Torontal un apel către alegătorii Români, prin cari îi roagă să voteze cu candidații naționali la alegerile ce vor avea loc în 1, 2 și 3 Decemvre. Apelul este iscălit de dnii Vicențiu Petrovici, preot, Valeriu Magdu, preot, Dr. Dimitrie Chiroi, avocat, Dr. Pavel Obădean, avocat și Ioan Popescu, preot.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Euz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Scrisori din București.

Muzee regionale. — Un început frumos. — Artiștii noștri în străinătate. — Bulgari cerind sprijinul autorităților române. — Mortalitatea la țară — Sosirea stutuei lui Cuza.

București, 13 Noiembrie.

Din sările de seamă ale revizorilor școlari își poate oricine face o idee destul de clară despre rezultatele frumoase, pe care le-a dat și le dă activitatea sa strălucitoare a învățătorilor. Fără îndoială acestora se datorește în primul rând ridicarea nivelului cultural al satelor, care până în ultimele două decenii zăceau în întunec, exolate de cel dinăru venetie. Acum vie o înălțare de ani în satele din România abia dacă se puteau găsi cineva la sută știutori de carte. Azi întreaga generație tânără nu numai că știe să scrie și să citească, ci, și manifestă tot mai mult dorul de a și învăța cunoștințele. Bibliotecile populare din comune sânt cercetate de tinerii săteni doritori de lumină, cărțile lui Creangă, Ispirescu și alții scitori populari sânt citite cu multă sărguință. Mult a contribuit în timpul din urmă la dezvoltarea gustului pentru celăl și «Neamul Românesc» ediție redactată anume pentru popor.

Viața satelor artăzi este alta. Grație stăruințelor dăruite de învățători — care de astfel sânt funcționarii cel mai slab plătiți — azi în comunele principale există societăți cooperative, cari înlesnesc arădările de moși, izgonind astfel în mod pacific neexpulzătorii străini, există bănci populare, și căror capital se ridică azi la 60 de milioane de lei, și care crește încontinuu și există co-uri populare, celace denotă un real progres față de trecutul stăt de bogat în nevoi și atăta de sărac în manifestările lui culturale. Toate acestea se datorează simțului de jertfă și patriotismului învățătorilor, cari au văzut sub ochii lor cum rodeste sămânța cea bună aruncată de dăni și, față de ea se gândesc la situația lor materială, care ar trebui îmbunătățită cât mai curând.

Un început nou. E vorba de înființarea muzeeor regionale pe lângă școlile populare. La inițiativa învățătorului G. Baltă, se va înființa în comuna Bahalnița din județul Neamț, primul muzeu de acest fel. Sânt la sate atâtea rămășițe istorice, cari se pierd. Se pierde și se schimbă portul național, se schimbă felul de alcătuire al gospodăriei, și nu rămâne pentru urmași nici o icoană fidelă despre felul de trai al bătrânilor. Muzeele populare de pe lângă școlile primare ar avea tocmai menirea aceasta: să păstreze pentru urmași o icoană a felului de trai al bătrânilor și să adune toate rămășițele istorice, cari se pot afla prin sate. Să nădăjduim că exemplul dat de harnicul învățător din Neamț va găsi imitatori cât mai mulți. Aici în România va găsi de sigur, dar la noi, în Ardeal? Poate și acolo. Poate. Căci la noi preoții și învățătorii nu vor fi încurajați în asemenea întreprinderi, deși din ele și înțina generală ar avea mult folos.

Decăteori a fost vorba de înființarea unei trupe de operă românești s'a făcut observarea că noi n'am avea destul forțe spre a ne putea prezenta la înălțimea trupelor străine. Observația nu este nici decum îndreptățită. Sântem un popor cu multe calități artistice. Poate cu prea multe în aceste timpuri de materialism păgân, când viitorul pare a fi nu al vizitorilor, ci al celor practici. Avem și forțe destule. Avem atâți artiști. Păcat însă că aceștia colindă străinătățile, unde li se oferă un teren mai potrivit pentru manifestarea talentului lor. Câți s'au dus și nu s'au mai întors. Pe unii i-a răpit mințea, pe alții i-a răpit gloria.

Zăile bucureștene primesc din Roma știrea despre succesul raportat asupra de curând de o artistă română, domnișoara Margherita Dumitru, cunoscută în lumea cântăreților sub numele de Rita D'Olla, care a cântat în teatrul Argentina din Roma cu atăta măiestrie, încât a pus în ul-

time publicul auditor. Ziarele din Roma sânt pline de elogi la adresa tinerei artiste. Revista teatrelor li publică portretul cu următoarele măgulitoare rânduri: Alături de Eugenia Burza, marea și celebra artistă, stă Rita D'Olla, română de origine, absolventă a conservatorului de muzică din București. Ea are un strălucit succes în *Puritani*. A fost mult apreciată pentru melodia sa de cânt impecabilă, pentru rădura și pasiunea ce o pune în cântare. Notați continuă, arătând piesele, în cari talentul acestei artiste s'a manifestat mai puternic. E vorba se va găsi o mără puternică să fie în stare să grupeze toate elementele ce le avem noi și cari în străinătate ne fac față, spre a înjgheba o adevărată operă românească după toate cerințele. Se pare că această mără este destinată dăni D. Popovici, directorul conservatorului din București, care a dat o serie de elevi eminenți și care de mult urmărește acest frumos scop.

Fără îndoială mulți dintre acei străini, cari au trăit ani îndelungați și au făcut averi în România, după ce au plecat fie în țara lor, fie în alte țări au început să injure și batjocorescă aceasta țară capitală și binecuvântată de Dumnezeu. Odată îmbogății aici ce le mai rămânea de făcut acestor suflete perverse? Din când în când ne este lăsată, spre bucuria noastră să ne convingem că n'au nici o dreptate calomnatori, că muncitorii cinstiți recunosc cumcă în adevăr nimic din cele ce se spun bifitorii nu e adevărat, că în site părți este ca mult mai grea viață, fie din cauza sărăciei și păcătuțului, fie din cauza cărmătorilor.

Un caz recent petrecut în județul Constanța. Mai mulți locuitori bulgari, însuflețiți se vede de frazele ademnitare ale agenților bulgari, cari au cutreierat satele dobrogenice, însuflețiți de laudele pe cari aceștia le-au ados statului și instituțiilor bulgare, și-au vândut moșoarele lor din Ceamurele-de-jos și au trecut cu mult stat pe apă mântul bulgăresc, stabilindu-se la Domolaz, aproape de Silistra. Aici abia au putut să și cum pere înă câte cinci hectare de pământ. Până să li se dea autorizația de a se stabili în comună, au fost sfătuiți de primar, de notar și de alți funcționari, încât beșii oameni în curând ajunseră la convingerea că tot mai bine era în satul lor de sub stăpânire românească.

Zilele acestea s'au întors plângând ea prefecura de Constanța, istorisind cele ce au pățit și cerând ajutor spre a și putea înființa vechile lor gospodării, cerând dreptul de a se stabili în comuna de unde au plecat, unde le sânt îngreșaji părinții și moși lor. Di prefecț Ohica, îndușos de pășana lor, a dat ordin autorităților să le dea tot concursul spre a și putea înființa gospodăriile la cari au renunțat ascultând poveștile propagandistilor bulgari.

Direcția generală publică datele statistice cu privire la mortalitatea copiilor la sate. Constatările nu sânt nici pe de departe satisfăcătoare. În luna Iunie de pildă din nouii născuți au murit peste treizeci la sută. Parte au murit din cauza slăbiciunii și lipsei lor de rezistență la schimbările de temperatură, cea mai mare parte însă din lipsa de hrană. Mortalitatea aceasta stă în legătură cu felul de a trăi și a se hrăni al țărănilor, care se hrănesc prost, deși lucrează pământul cel mai bogat. Se hrănesc prost din cauza mizeriei, dar de foarte multe ori și din cauza lipsei simțului economic, care încă tot nu s'a răspândit destul la țară. Continuând pe această cale, nu ne putem aștepta la nici un bine. Când populația dela țară se prezintă în condițiuni atăta de rele ca vitalitate, sântem în adevăr în fața unui pericol național, de care trebuie să se fină seama. Săteanca muncește și ea alături de soțul ei ziua întreagă. De cele mai multe ori consideră copilul cu pe o povară venită să-i îngreoleze viața. De aici hrana nepotrivită ce se dă copiilor fragezi, de aici boalele și mortalitatea. Perpetuarea acestei stări de lucruri înștră îngreșajeri serioase. Se impune măsuri urgente pentru îndreptarea lor.

La Iași a sosit statuia în bronz a lui Cuza precum și statuetele lui Cogălniceanu, Costache Negri, Craiulescu și Florescu, a căror inaugurare se va face în curând.
Coresp.

Scrisoare din Budapesta.

Cei dinții fulgi! — Societatea «Petru Maior». — Aristocrații. — Paseri cântărețe — Birăuț!

Cei dinții fulgi se cern futurind, din cerul cernit, purtând conerigele și pânza străzilor cu o pulbere albă. E ceva năbășitor în aerul încărcat de fum, de fuigi și de văjăituri zdăngănit; e o greutate ce pare a amenința cu surpare figurile liboldo-lie, cari se strecoară pe lângă zidurile mohorite — cu capul tras între umere.

Toți ochii refrâng o mirare, produsă de schimbarea lucrurilor...

O damă tânără, cu ochi zâmbitori, revinevași, trece muțămiiță — petrecându-și strengărește. Un fulg i s'a așezat pe buzele române gătitorilor procurându-i o vădită plăcere, ca totu ce gădile...

E un aspect așa de străgător... Nu l' mișcă că toate privirile se îndreaptă nimite asupra ei... Parcă n'ar și nimic ce se petrece în juru, și nepăsătoare își deschide ochii mari și urezi, legăndu-și capul pe hermetul alb, în vreme ce un picur de rumensală răsare pe obrăjorii rotunzi...

Încolo totul e obișnuit... Acel et'ra ziză t strident a electricilor, cu țingănitul neortmat, tropotul căilor o-tenți, încunjuțati de un nor de aburi calzi, signații adănc al automobilelor, ce trec în fugă năchitoare, durățul moșoarelor, tot haosul de șgomot și de glasuri deosebite a orașului în fierbere, toată zizania de hăure, ce se îmbină, se încrucișează și se înalță în atmosfera cătrănită, cam prea îngreunată se scutură în valuri de fuigi, învolburati de satul ascuțit al vântului.

Toate acestea pătrund în suflet răcolhod din tablitele lui grji n-cunoscute... Și oamenii se împărțesc în două tabere patriotice... și în suflete se învâlmășesc gânduri și patimi...

E o lăptă țecută și porolită în învâlmășeala de oameni, cari nici s'adună în pete negre, dincolo se răfără și se pierd în rețeaua străzilor albe.

E băntuirea elementelor deslăntuite, e veșnica enigmă a deosebirii dintre cele 2 clase, ce se strică împreună în viața — cu rost deosebit și nedrept... E ascuțitul distanței dintre belșug și lipsă...

Trecând așa prin oraș, înțelegi ușor prăpastia aceasta dintre belșug și lipsă — și ura ce clocește în inimile obdite ale muncitorilor. Muncitorul zdrențuit — îi limpezește situaținea — când cu priviri tăioase, mormăle printre dinți în urma automobilului — șșapoi noi să robim ca vitele înzafar...

Aici abia se vede deosebirea aici, unde trăiesc împreună cea mai mare lipsă și mizerie, cu răfățarea și belșugul... I Abia abia zărești contrastul — rășărit deodată din aerul păcios și înfrigurat...

O vreme așa păcioasă mi-e pare că pământeste toată furtuna acela de nemulțămire condensată în socialismul, îndăclnat în mahalalele înguste ca case murdare.

Mizeria în fața căreia resfăță belșugul naște nelindestulire, și aceste două numai în orașe stau așa dușmănoase față în față. Pe sate contrastul se spălărește, satul dela om la om nu e bătător la ochi; pe sate țărani muncitor nu se simte mai mic decât acela la care a muncit verde ziua întreagă, căci și acela a stat în rând asudând tot așa de greu la îmblănzirea gleei, — pe când în oraș toate sânt alcătuite deosebit...

Muncitorul de fabrică asudă din noapte în noapte, iar când iese la aier, e brăncit de belșug... vede numai plăcerile și pe cei ce se înbuibă fără

Dési Mór

GLUJ—KOLOSJAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

ca el să-și poată mulțumi vre-odată ispita și dorul. E deci firesc, că-și va pune întrebarea de ce unul să aibă tot și altul nimic, de ce unul să munciască ca un rob, iar celalalt să se bucure de roadele muncii lui?

Cam aceste îmi trec prin gând, cum cînesc de pe strada largă și sgomotoasă sbiciuită de vînt într-una îngustă, și de acolo în alta și mai îngustă, ascunsă în umbră, strălucită bolnăvicioasă de licărirea unui felinar troienit de fulgi. Aci, în ulița modestă, pitită în umbrele edificiilor nouă, stă măturie a vremurilor vechi — o casă cu zidurile mușegăite, afumate — și'n ea societatea «Petru Maior».

E un contrast dur între zidurile aceste afumate — ce-ți fac impresiunea, că ai în față un bătrîn împăcat, care pas de pas își vede tot mai aproape perirea — și între viața în înflorire; între entuziasmul juvenil — care acum își deschide ochii — tăindu-și drumul spre luptă și spre învingere.

În ruina aceasta se adună tinerimea română împinsă de dorul — de-a se cunoaște și de-a afla ceva nou din mișcările neamului, din frământarea zilnică pentru ajungerea idealului...

În sala mică se adună tinerimea să discute cu ochii arzători tot felul de chestii, învățând a trăi în unire și modestie. Se nasc uneori discuții înfocate însoțite de gesturi largi în cari cei ce discută nu odată se pierd în firile propriilor gândiri, ca într'un labirint, ajungând chiar unde nici unul n'a țintit.

Ce rost mare are societatea «Petru Maior» în viața studentului smuls dela vatra părintească, și aruncat în valul clocotitor al vieții de oraș frământate de mii de ispite, — o va înțelege numai acela care și a depănat anii tinereții departe, muncit de dorul de a se cultiva, răpit de dorul de a se forma.

Rostul societății — și pornirile acestor tineri a schițat o așa de frumos meșterul Gorun, care a înțeles sutilețele tinere cu întregă bogăția lor...

Aristocrație cu drept cuvânt putem susținea că nu avem. Dar avem cuvântul, întrebunțat pentru partea acela din tinerime, care și petrece timpul liber în afară de societate... Durere că între aceștia sunt tot oameni mai bătrâni, cari ar trebui să stea în fruntea societății, lărgindu-i cadrelor — dându-i noul avânturi, după trebuințele zilelor...

Durere că numai puținii (în seamă de asta.

În schimb ei muncesc din greu să învețe chelnerii să spună «bună ziua» în limba «valahă»... și îmbogățesc dicționarul nostru cu un cuvânt nou... «scrie sus»...

E riscat a vorbi larna de paseri cântărețe și cu toate acestea nu mă pot oprî... Astă primăvară, când se întorceau de pe plaiuri depărtate călătorele, o pasăre cunoscută din speța îndatinată a buhelor uimi lumea!

Își făcu apariția pe scenă patronată de regele hrănitor de altfel de sburătoare de contele Aponyi — și înlăturând adevăratele cântărețe începu cântecetele sale răgușite de cobitoare a întunericului pe catedra universității între huidulele și fluierăturile publicului asistent.

S'a supărat rău atunci huhurezul și a așteptat răbdător atunci toamna... când o bună parte din tinerii de astăprimăvară, mai de frică, mai de hătarul unei promisiuni, s'au înduplecat de a i recunoaște meritele, ascultându-l cu pietate cum făcea din articole substantiv, și făcând substantivul «un ce format din mai multe părțicele»... «ceva colectiv»...

Și așa deodată cel huldut și învățat a linguși și a intriga a devenit stăpînul și caută să-și revindece renumele de fiu al întunericului prin un proces strașnic contra celor ce doresc o limbă românească în fericita «Hungaria»...

Birăuț e eroul zilei. Stăpîn pe hârtie și pe litere — aruncă în toată lumea cu tină — împarte certificate de morală, dă sfaturi părintești, cum-pănește valorile tinere — și apără cu putere de patron bătrânețele... Cu un cuvînd a ajuns o figură mulțumită de sine, o figură ce și răsfăță inteligența de om practic în ale tipografiei în coloanele nefericitului organ «mondial». Ca un Joe tronează pe îndulgența publicului — răsplătindu-i răbdarea cu știri senzaționale adunate de șampioni tot de tagma lui...

Acum adună subscrierii pentru un contra-manifest... declarînd tinerii cumînți, ori, de nepri-cepuți...

Nădăjduiește că în curînd va vinde iar partidului național organul său și are de gând ca mai apoi să scoată un ziar cotidian, un fel de «Kraj-cáros új ág».

Fără voie ni se impune întrebarea: que usq re tandem.

Budapesta 24 Noembrie.

A. Munteanu.

Din străinătate.

Disolvarea parlamentului englez. Camera deputaților a votat în ședința sa de alaltăieri proiectul de buget pe anul 1911. Eri a ținut o ședință formală, ajurnându-se până la 28 Noembrie. În această zi se va închide sesiunea parlamentară și imediat se va publica apoi disolvarea parlamentului.

Turburările din Mexico. Știrile ce ne sosesc despre răscoala din Mexico continuă a fi contradictorii. Se adeverește însă că președintele republicii, Porfirio Diaz, n'a fost omorît. Trupele guvernamentale continuă a înfrînge trupele răsculaților, risipindu-le.

Din New-York se telegrafiază: Din Cuchero vine știrea că în apropierea acestui oraș ar fi avut loc o ciocnire sângeroasă între răsculați și trupele guvernului. Șeful răsculaților, generalul Madero a căzut de pe cal. Răsculații, crezîndu-l mort, s'au retras în disordine mare.

Guvernul american a sechestrat un tren, care ducea din St. Louis arme pe seama răsculaților din Santa Puebla.

Sfârșitul răscoalei din Brasilia. După o ședință de aproape 24 cîsuri, bogată în scene furtunoase, Camera deputaților a votat amnestia generală, admitînd în acelaș timp și cererile marinarilor răsvrătiți. Pedepsele corporale au fost desființate și în acelaș timp s'a decretat urcarea soldei.

Cele două vapoare Sao Paolo și Minas Gereas au fost avizate despre amnestie și marinarii au depus numai decît armele, intrînd cu vapoarele în port.

Răscoala a avut numai trei morți, toți trei ofițeri. Liniștea e pe deplin restabilită.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 26 Noembrie E. 1910.

— **Pelerinajul redactorului nostru responsabil.** Pradă nesfârșitelor vexațiuni ale procurorului dela Oradea-mare, redactorul nostru responsabil, dl Iuliu Giurgiu e cu adevărat pelerinul cel mai neobosit al calvarului presei românești. Abia sosit ieri dela Oradea, unde fusese țarît în puterea nopții, dela locuința d-sale, de doi detectivi, dl Giurgiu a fost citat azi din nou în fața neadormitului procuror, ca să răspundă — nu mai știm pentru care din cele vre-o 12 articole improcuate ce avem dela ob-lăduirea «împăciuitoare» încoace. Dorim d-lui Giurgiu tărie sufletească, ca să poată suporta exuberanta bunăvoință a procurorului.

— **Pentru școala de fete din Arad** au dăruit suma de 10 cor. dl și dna Traian Pacu iunior, în loc de cunună pe următorul răposatului Petru Golomety.

— **Dar frumos.** «Telegraful Român» află din Budapesta, că la fondul pentru ridicarea unei biserici ort. române în capitala țării au contribuit ilustritatea Sa domnul George Szerb, cu frumoasa sumă de 20,000 coroane.

— **Jefulrea unei poște române.** Din Buștenari (aproape de Sinsia) se anunță: Joi noapte, patru făcători de rele au pătruns, prin spargere, în localul oficiului poștal pentru a-l jefui.

Bandiții după ce au pătruns în local s'au năpustit asupra dlui Gheorghe Cara, șeful oficiului, pe care l-au legat și l-au maltratat îngrozitor, pentru a obține dela dînsul cheile dela casă. l-au băgat apoi în gură un șervet ca să nu poată țipa și l-au lăsat astfel întins pe scînduri, în timp ce ei și-au continuat operațiile. Deschizînd casa cu bani, hoșii au furat două gropuri conținînd sume însemnate, apoi un mare număr de timbre poștale, precum și banii din casă. După aceasta ei au dispărut.

Soția șefului de oficiu, dna Cara, care dormea într-o cameră alăturată, trezîndu-se în momentul când hoșii se pregăteau să plece, a alergat repede în curte și a început să țipe dînd alarmă după ajutor.

Anunțîndu-se la oficiul poștal din Cîmpina cele petrecute la Buștenari, au sosit îndată d-nii Stoicovici, dîrșintele oficiului Cîmp'na, dl N. Seits, angajat la acel oficiu și dl Crăciunescu, administratorul plășei.

Nici un indiciu mai precis nu se cunoaște până acum asupra autorilor acestei îndrăznețe tâlhărești.

În curtea oficiului poștal s'a găsit un grup cu bani (4041 lei), pe care e probabil că hoșii l-au pierdut în momentul când d-na Cara a dat alarmă și ei au luat o la fugă.

Sunt bănueli că tâlhăria aceasta este opera a trei indivizi fără căpătâi, cari au fost găsiți vagabondînd prin Buștenari și cari au și fost arestați.

Starea d-lui Cara, șeful de oficiu, care a fost crant maltratat, este foarte gravă. D sa nu poate articula nici un cuvînt, astfel că dela d-sa nu s'a putut căpăta nici un indiciu asupra celor petrecute în cursul nopții.

D sa prezintă rîni pe picloare, gât și mâni, probabil din lupta ce a avut-o cu hoșii.

— **Jubileul unui militar.** Căpitanul August Schütz dela regimentul 3 de husari din Arad, și-a câștigat iubirea tuturoșilor celor cari îl cunosc, desfășurînd o laudabilă activitate pentru ajutorarea celor lipsiți, își va serba Luni, 28 Noembrie n., jubileul de 25 ani de serviciu.

Trimitem jubilentului, care întotdeauna a dovedit sentimente prietenești Românilor, sincerele noastre urări de bine.

— **La fondul Episcopul Nicolae Popea** pentru masa învățăcelilor meseriași, al «Reuniunii sodalilor români din Sibiu», au mai dăruit: Marcu Gîlgor, învățăcel rotar, 36 bani; Gheorghe Borzea, paroh (Coveș), 1 cor; Gheorghe Tocita, paroh (Calacea), 50 bani; Dr. Cornel Popescu, protopresb. (Hațeg), soția sa Valentina și fiul lor Bogdănel, 60 bani; Ioan Soclu, revizor r., 30 bani; Ioan Vasu, învățăcel librar, 20 bani; Gheorghe Smădu, învățător (Arpașul sup.), 30 bani și Victor Tordășianu, prezident, 10 bani.

— **Femei otrăvitoare.** Din Deva ni-se scrie, că nu de mult minerul Petru Topor a murit repentin. În comună se vorbea, că el, fiind tare și sănătos, n'ar fi murit de moarte naturală ci ar fi fost otrăvit. Jandarmieria a făcut cercetare și a descoperit, că nevastă-sa și alte două femei l-au dat lui Topor să bea rachiu amestecat cu vitriol și cu suc din rădăcină de mărul lupului. Femeile tustrele au fost arestate.

— **Falsificatori de bani arestați.** Din Virșeș ni-se anunță că poliția din Virșeș a prins ieri pe Francisc Kautzner fost negustor în Orăștia,

care de mai mult timp se ocupa cu falsificarea banilor. El se întovărășise cu fotografii Alexandru Maniu și amândoi imitau foarte fidel bancnote de 50 coroane de la noi și bancnote de o sută dinari sârbești.

— **Alcoolismul în Rusia.** După datele publicate de direcțiunea generală a contribuțiilor și vânzării alcoolului, consumul total de spirtoase în Rusia, a fost, în anul 1909, de 84.320.765 vedre (1 vedră este egal cu 12,2 litri), mai puțin cu 1.683.440 vedre decât în anul 1908. Au funcționat 26.971 magazine de desfacere și 2801 distilerii.

Consumația mijlocie pe cap de locuitor a fost de 12 sticle, de câte 2 din 20 din vedră; această proporție variază, după regiune, astfel: 29 de sticle de cap în guvernământul St. Petersburg. 4 sticle în guvernământul Lomza, Plotk și Saurvaiki.

Cu toată scăderea consumului de alcool în 1909, beneficiile nete ale monopolului au fost de 527.064.262 ruble (1 rublă este egal cu 2,60 lei), reprezentând o plus valoare de 17 milioane 765.584 ruble, față cu anul 1908, deoarece prețul de vânzare era superior celui din 1908.

Vânzarea spiritului denaturat a sporit. În 1908, s'au produs 446.335 grade de alcool și 103.758.797 în anul 1909. Această operațiune a adus fiscoșului un beneficiu net de 270.437 ruble.

— **Tolstoi.** Din Varșovia se anunță, că erl mai mulți scriitori de seamă au peregrinat la mormântul lui Tolstoi. Zinic vin deputații de ale studenților, cari înconjură movila scumpă lor cântând cântări funebre. Văduva lui Tolstoi a spus servitorilor că după șase săptămâni îi dimitte pe toți, deoarece nu va mai rămânea în Iașnaia Polana. Familia stăruie pe lângă partidul constituțional democrat, ca să și retragă propunerea de a plăti statul toate speșele de înmormântare ale lui Tolstoi.

Partidul cadetilor a prezentat dumei un proiect, ca să se facă colecția națională pentru ridicarea unui monument lui Tolstoi la Moscova. Statul să cumpere proprietatea Iașnaia Polana, împreună cu movila unde marele poet își doarme somnul de veșnic, precum și casa dela Astapovo, unde a murit. Partidul muncitorilor face a făcut propunerea de a se eterniza memoria lui Tolstoi prin cumpărarea operilor lui și prin înființarea unei universități populare.

— **Holera** încă tot mai bântuie și continuă să secere noi jerife. Din *Neoplanta* se semnalează un nou caz de holera. Orașul e pus sub carantină, dar prelegerile au început în școală, deoarece s'a dovedit, că bolnavul transportat la spital s'a molipsit de holera în comuna Tundérés.

În *Apatin* dulgherul Henrich Fischer a murit între simptome suspecte de holera asiatică.

Ieri în *Constantinopol* s'au semnalat 24 cazuri noi și 12 decese de holera. Cu începere de azi toate școlile vor fi închise. Dela 15 până la 21 Octombrie s'au constatat 173 cazuri și 96 decese de holera. Poporul de jos nu se supune măsurilor sanitare. Șeik-ul-Islam a dat ordin preoților să sfătuiască pe credincioși să se supună acestor măsuri.

În *Roma* în ultimele 24 de ore s'a semnalat un caz de holera în provincia Caltanissetta; trei cazuri la Caserta și un caz la Palermo.

— **Societatea acad. teol. rom. »Academia Ortodoxă«** și a ales la adunarea generală ordinară din 17 Noembrie st. n. a. c. pentru al XXVII. su administrativ următorul comitet: Președinte: Fabian Bodnarescu; Vicepreședinte: Alexi Lantoschi; Secretar I: Victor Percec; Secretar II: Ioan Creangă; Casier: Dimitrie Francuș; Bibliotecar: Iancu Boca; Controlor: Ioan Nisioiu; Econom: George Ignetescu și Membru f. funcție: Dimitrie Voevidca. În comisia revizuitoare au fost aleși: Ilie Iliescu, presid. Procopiu Jitriu și Gheorghe Retariu adiași. Mulțumindu-vă pentru publicare semnează cu deosebită stimă P. C. Președinte: *Fabian Bodnarescu* Secretarul I: *Victor Percec*.

x **Nouă compoziții românești.** Cântarea adevărată românească cucerește pe oricine o aude. Dreptăcia corurile noastre ar face foarte bine dacă, în locul cântărilor străine, și-ar procura cântecul *Dor și iubire* de Constantin Savu,

care cântec conține numai piese originale românești pentru cor mixt și bărbătesc, și anume: *Motto; Frunză verde ninfar*, doină, cu solo de tenor și cu textul în grai basarabean (dedicație marelui mecenat Vasile Stroescu); *Hora dela Drăgășani; Dragostea dintâi*, doină, cor mixt (5 voci) cu solo de sopran; *Ardeleana*, cor mixt (5 voci); *Frunzuliță mușetel*, cântec popular. Prețul 2 coroane 50 fileri (2 lei 80 bani) și 10 fil. pentru porto poștal.

Comandele să se adreseze la »Librăria Tribunei«, sau »Librăria diecezană« în Arad.

x **Când cumpărați ochelari**, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **O reformă în advocatură.** Deoarece proiectul lui Székely în câteva luni va deveni lege, toți aceia cari pînă la intrarea în vigoare a legii nu și vor câștiga doctoratul, cu doi ani mai târziu numai vor putea fi advocați independenți. Cari voiesc, ca legea nouă să nu-i stînjenească și astfel să câștige doi ani, aceia să se adreseze către Seminarul de drept al Dr.-ului Dobó (Cluj, Bolyai-utca 3.), cu ajutorul căruia în 6 săptămîni pot depune un riguros. Aceasta e foarte consult, deoarece materialul riguroaselor în urma reformării universitare s'a înmulțit în mod neobișnuit. Institutul împrumută însemnările înlocuitoare de manuale, ce cuprind toate întrebările dela riguroase, din cari apoi pe cei pregătiți acasă îi pregătește pentru cursul de recapitulare scurtă. Cartea »Jogi vizsgák etétele« apărută de curînd se trimite gratis. Încrederea.

x **Sanatoriul »Liget«** a Drului Jakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, din pune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabetici, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scări aeriene.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29. Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m. Director-șef: *Dr. A. Cozmutza*.

ECONOMIE.

O nouă cale ferată între Rusia și România. Din București se anunță:

Chesilunea balcanică a interesat întotdeauna pe Ruși, dar ultimile evenimente l-au hotărît, mai mult ca ori cînd altă dată, să lucreze pe o cale mai practică pentru realizarea panslavismului.

Acela care a emis cea mai practică idee, este inginerul B. Batovici, propunînd legarea Petersburgului printr-o linie ferată directă cu statele slavice dinăuntru, prin România.

Acest proiect a fost așa de bine primit, încât privirile tuturor organelor rusești au fost îndreptate asupra lui, iar laudele și rapoartele pentru grabnica realizare nu mai încetază.

Astfel ministerul de comerț pune mare preț pe această linie care trebuie să treacă prin Kamenita-Podolai și prin Hotin, căci — zice raportul — toate bogățiile naturale ale Basarabiei apusene și ale Podolai în mod lesnicios se vor scurge spre ventul Rusiei, iar de acolo vor veni cherestele leșine și alte produse ale solului rusec.

Pentru înfăptuirea neîntârziată a acestei linii de mare însemnătate politică economică pentru Ruși, a intervenit consorțiul internațional al bancherilor din Petersburg precum și banca ruso-asiatică, punînd la dispoziție capitalul necesar

construcțiunei care apoi se va amortiza din veniturile ce le va realiza această cale ferată.

S'a dat o atît de mare importanță acestei chestiuni, în cât la 1 Sept. un ucaz imperial ordonă să se înceapă studiul și efectuarea planurilor pentru linia Petersburg-Kanet-Podolsk Hotin, pînă la granița românească.

Cu realizarea acestei linii se scurtează foarte mult drumul dintre Odesa, Kiew, Moscova și Petersburg, iar diplomații speră că Rusia să recapete vechiul loc în inima Slavilor dela sud.

Plata grânelor din Aradul-Nou

26 Nov. 1910.

Vremea este foarte îmbucurătoare pentru sămănături. Lucrările întîrziate de-acum vor putea fi sfîrșite.

Prețul bucatelor a scăzut.

S'a vîndut azi

grîn 1500 mm.	10 20—	10 50
grîn 1400 mm.	—	7 —
grîn 1300 mm.	7 30—	7 40
grîn 1200 mm.	6 60—	6 70
grîn 1100 mm.	4 50—	4 60

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 de chilogramme.

Redactor responsabil: Iulia Giargia.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Dentist român în Arad. VIRGIL MUNTEAN Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță pînă la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

De vânzare sau de arîndat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului *Mediaș*, formînd un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc. A se adresa D-lui Victor Roman Strada Romană 187, București.

Loc deschis*)

Declarațiune.

Înainte cu un an am primit dela Csutak Károly întreprinderea de pompe funebre. Eu atunci plătisem tot lui Csutak Károly și de atunci dsa nu mai avea nici o legătură cu întreprinderea. În timpul acesta Csutak Károly a murit și văduva lui acum încasează pe calea judecătorei pretenșiunile cu cari, probabil, unii i-ar fi datorat bărbatului ei. Creditorii de-atunci ai lui Csutak Károly sunt de credință că eu i-aș fi împrocesuat și din cauza aceasta ei încontinuu îmi fac imputări. Dreptăcea avizezi cu stimă, că pretenșiunile văduvei Csutak pe mine nu mă privesc, și eu nu împrocesuez pe creditorii preținși ai lui Csutak, dar nici că am dreptul a face aceasta.

Aceasta m'am simțit dator a-o face pentru a apăra bunul nume al întreprinderii mele. Aducînd acestea spre cunoștință on. public, sunt *Arad*, la 27 Nov. 1910. Cu deosebită stimă

Varga Imre
proprietar, intr. pomp. funebre.

*) Pentru cele cuprinse la rubrica aceasta nu primește răspundere Redacția.

Dare de samă și mulțămită publică.

La petrecerea de vară aranjată în 13 august st. n. prin tinerimea academică română din Șomcuta mare și jur, din taxele de intrare după bilete a încurs suma de 220 cor. iar din suprasolviri 41 cor. 20 fil așadar venitul brut total a fost suma de 261 cor. 20 fil.

Spesele total au făcut suma de 183 cor. 41 fil.

Resultă deci un venit curat de 77 cor. 79 fil.

Suprasolvirile au încurs dela următorii P. T. Dni: Atanasiu Mateiu 1, Ioan Andreica 2, Vasile Birle 2, Familia Anca 2, Nicolae Butean 1, Vasiliu Butean 2, Stefan Ghețe 1, Vasiliu Schiop 1, Vasillu Pop 5, Ioan Rognean 1, Familia Tamás 2, George Vanc 1, Alex Nilvan 1, Paul Miclea 2, George Lengyel 1, Hirsch Ignác 1, Hegedüs István 1, D. Calinescu 4 și Dr. S. Butean 1 cor. Ioan Ghețe 8 cor, Augustiu Pop 60 fil., Iosif Nistor 60 fil.

Venitul curat a fost destinat pentru ajutorarea inundaților din Banat și biserica gr. cath. din loc, care venit sa și trimis la locul destinațiunei.

Primească Onor. Dni contribuenți și pe aceasta cale expresiunea mulțămitei noastre în numele întregului comitet și acelor ajutoari.

Causa că acest comput s'a întârziat cu publicarea e, că membrii locali ai comitetului de și chemați prin subscrisul la calcul—nu sau prezentat.

Șomcuta-mare 23 Noemvrie 1910

Dr. Simeon Butean
președinte

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —

Acei cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

**Obiecte mai potrivite pentru
cumpărare de Crăciun**

se pot căpăta la

**Intreprinderea Industrială Aradană
pentru executarea albiturilor
(Aradi fehérmű készítő iparvállalat)**

Strada Weitzer János

la zidirea cea nouă a școlii de fete.

Cămăși pentru femei dela 2 cor. în sus
Halate pentru femei „ 2 „ „ „
Pantaloni „ 1'50 „ „

— Telefon pentru oraș și comitat 651. —

Rugănd binevoitorul sprijin al onor.
public sunt cu stimă

Freimann Lipót,
proprietarul Intreprinderel Industr.
aradane pentru executarea albiturilor.

ANUNȚ.

Un tânăr român, notar diplo-
mat, caută un post stabil la
vre-un institut românesc. Adresa la admi-
nistrația ziarului »Tribuna« din Arad. —

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m'am ho-
tărit să deschid la **Budapesta un**
birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

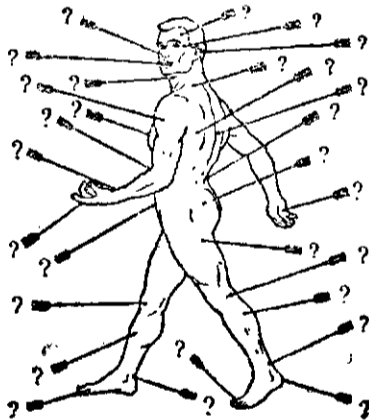
L. Olariu, Budapesta,
Budapest, Lajos utca No. 141. III/19.

se caută un sodal (calfă)

pentru modă femeiască

Ofertele să se trimeată firmei: **Lengyel**
Testvérek, Arad.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină du-
rerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă re-
pede și sigur reuma, boala de nervi, junghieri,
dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și
de șale, cărcețeli dureri de ochi, migraenă și
alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul
Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgu-
șeală, guturai, dureri pe piept și gât, și a orga-
nelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase
din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă
poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau
6 duble ori 2 speciale costa franco 5 cor.

II. Mai aducem apoi la cunoștință că miș de oa-
meni folosesc cu rezultat admirabil hapurile Elsa-
Rebarbara contra perturbațiilor stomacale, sgăr-
ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, noimă,
indispoziție, biarez, lipsă de scaun, dureri de
cecum și alte perturbații a organelor de mistuire.
6 cuti 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să
facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica
Centrala 122 (cott. Agram).

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în
Magyarád se află de vânzare în
cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct higienic pentru
curățirea părului și
infrumșețarea lui.
Înlătură petele gal-
bine, bubele prici-
nuite de infierbân-
țeli, sgrăbunțe și alte
necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua
se poate folosi mult
mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„laner“ pudră, E non plus ultra pudrei. Bună la
baluri, saloane și de zilnic folos.
care acopere încrețurile și e cu totul nestricăcioasă. În
culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții
scorburoși și gin-
geii bureșei, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă
cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„laner“ esență pentru păr Excelentă pentru
inlaturarea mă-
reței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 te-
glă 4 coroane.

„laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în
negru, brunet or
în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchișă
La comande să se noteze că părul încărunțit în ce colare
să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„laner“ apă care face părul blond
Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond,
roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele
lui Rudolf laner“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se
pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf
laner, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Dózsa János maeștru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca maeștru perfect
întru prepararea tuturor articlilor
apartinătoare acestei branșe precum:

gulere prepara-
tive, gulere boa,
manșoane (muff)
în executare mo-
dernă și după cel
mai elegant gust.

Blane și tocuri
de picioare, etc

Reparaturile se
execută prompt.

Credit pe ipotecă, pe cambila
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

telefon nr. 876.

Schimbare de local!

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din pița Peștelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc, orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturii îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele ma moderate. Cerând sprijinul on. public, rămân cu distiusă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

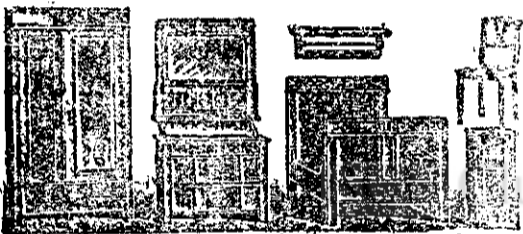
Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyad

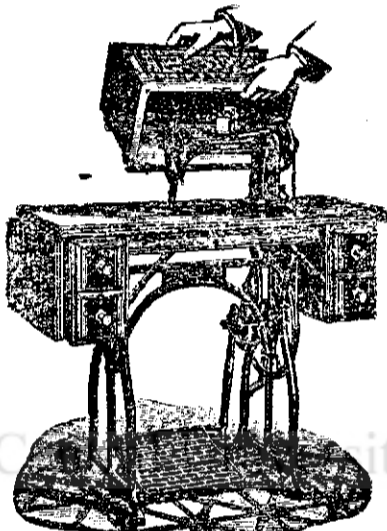
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenca și fotolii.**

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

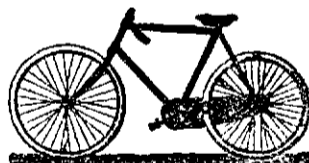
Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER
măiestru mechaic
FEHÉRTÉMPLOM
Schillergasse 8.
lângă „Burg“.

Își recomandă on. public din **loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot-felul de gramofone și plăci.**

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratic de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu pomt.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vițătoare etc.

PÉCSI HENRIK

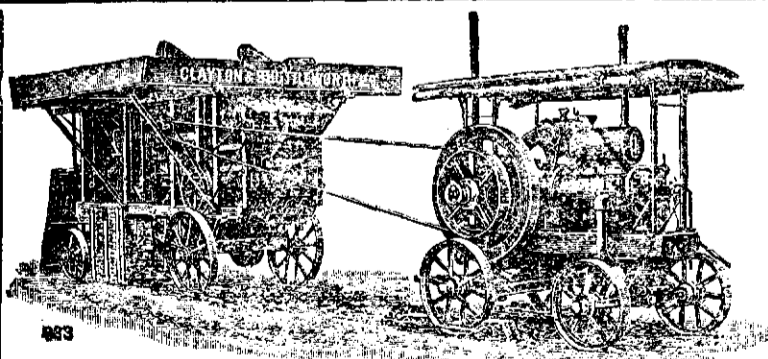
fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, Vi., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!
Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșoțe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșoțe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stoburi pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimt gratis. ::

Mare depozit
în **CLUJ.**

Inspecția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină
Oleiuri de uns.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
DR. OLIVER OSZTIAN & COMP.
Cluj (Koložsvár), FERENC JÓZSEF-UT Nr. 31.
Telegramadr.: Coloniale Koložsvár.
Telefon interurban No. 934

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

M. Schromm
mehanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public
din loc şi jur
marele său atelier mehanic
aranjat în Braşov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în această branşă, precum:
**maşini de cusut, biciclete,
gramofoane şi apaduce,**
pe lângă preţurile cele mai convenabile
şi execuţie solidă şi punctuală.

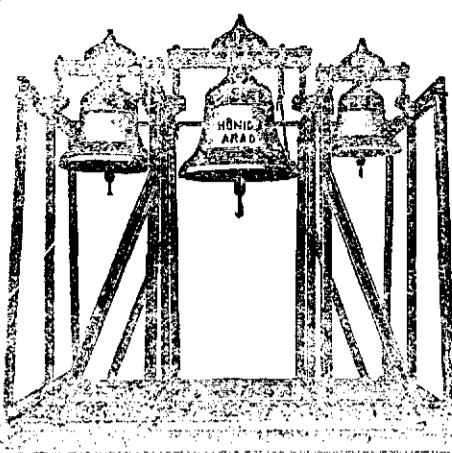
Frideric Hönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

turnătorie, fabrică de
clopote şi metal, aran-
jată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanţie pe mai mulţi ani şi pe lângă cele mai fa-
vorable condiţii de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. şi reg. invenţie proprie, cari au avantajul
că faţă cu ori-ce alte clopote la turnarea unui şi aceluiaşi
tare şi cu şunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învârti şi postamente de fer, prin a căror între-
buinţare clopotele se pot scuti de crepat chiar şi cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Re-
comandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învârti cum şi turnarea din nou a clo-
potelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe
lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de preţuri şi cu ilustraţiuni — la
derindă se trimite gratis

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curăţitor chi-
mic, broderie, şi institut pentru
spălatul rufelor cu abur, în
ALBA IULIA. Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (lângă biserica călug).
Primeşte curăţiri lucioase şi fine, cu-
răţire de trusouri, albituri de desupt,
de masă şi de pat, perdele şi ori-ce
lucruri din branşa aceasta cu preţuri
foarte moderate. Curăţire şi clopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbaţi şi femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu preţuri moder.

Mautner R.

Mi-au sosit din o cumpărare favo-
rabilă articlii de ieftinătate senzaţio-
nală pe cari le vând cu preţuri nemai-
pomenit de ieftine şi anume: barcheturi
fine, stofe, voaluri, delinuri, saphire engleze,
chifon, pânze, canavaş, masele şi covoare pe
pat. **Lînuri engleze** pentru costume, stofe
engleze bărbăteşti cu jumătate preţul, co-
voare şi alţi articli în branşa aceasta. Pânze
veritabile de Rumburg pe jumătate preţ. —

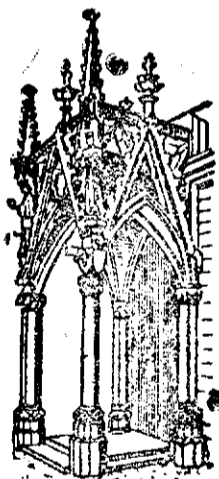
Pavălia este deschisă dimineaţa dela 7—12, d. a. dela 2—7^{1/2}
Bazarul ieftin alui MAUTNER R. Arad, STRADA HUNYAD 15.

Zaharie Bărsan:
**Impresii de Teatru
din Ardeal**
à 2 cor.
(10 fileri porto).
Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

CANARINI

Cele mai fru-
moase cântăreţe
moderne-cantă
ziua şi la lumină. Cântăreţă tină 4, 5 fl.
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele cana-
rine Seifert şi verzi dela 10 fl. în sus.
Onătoare 1, 2, 3 şi 4 fl.,
după soiu. Catalog de
preţuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muşe şi câini de soiu se
capătă înainte trimiţând 20 fl. Pentru
ajungerea comandelor la loc în viaţă se
garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —
sculptor şi pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură şi monumente, altare
amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi,
cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mau olec, poduri,
— — scări balustrade, pavagii ş. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniţi
— — pentru sământă şi sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust şi execuţie specială, pe lângă
— — preţurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de
— — proprietate. — — Vă rog să fiţi atenţi la firmă. — —

Eugen Lieblich

fotograf
Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

== Execută totfelul de icoane artistice. ==
Platinatipie, icoane simple, mici şi până la
mărime naturală. **Picturi renumite în
oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup şi familie, se ştie, că
atelierul acesta în privinţa mărimii este primul. ==
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar şi pe timp ploios. ==
Preţuri moderate. Cu desluşiri servesc.

— Telefon pentru oraş şi comitat Nr. 818. —
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14. —

Primeşte tot-felul de reparări şi transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz şi ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin şi ulei brut şi Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Maşină de fabricat gheaţă. Montări specialiste de
mori cu preţuri moderate, precum şi reparări de
automobile, bastimente şi biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Filtele magnetice. Unsoari. Material
de condensăţiune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereţi catalog de
preţuri şi prospect gratuit. — Serviciu conştiinţios
— Telefon pentru oraş şi comitat Nrul 818. —

Ministerul Finanțelor.
 Direcțiunea Comptabilității Generale
 a Statului și a Datoriei Publice.
 Datoria Publică.

Nr. 101208. 3 Noembrie 1910.

Publicatiune.

A 44-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1889, împrumutul intern de Lei 32.500.000 se va efectua în ziua de 1/14 Decembrie 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 323.200 în proporția următoare:

32 titluri de câte 5.000 Lei	160.000
159 » » » 1.000 »	159.000
42 » » » 100 »	4.200

233 titluri cu valoare nominală de Lei 323.200

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
 a Statului și a Datoriei Publice.
 D. Vbrovici.

Prima băcanie
 : din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatese

în edificiul „Bazar“
 strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
 prăvălia lui Huzella M.

NICOLIN - Timișoara -
 (Centru).
 str. Takarekpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, împlețituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondulara, spălarea, culorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în Pâncota (Pankota) Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efectuez și prenoesc: odăjdii bisericești precum: prapori, patrafiri, reverenți ș. a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
 croitor.

Serviciu conștiințios!

Împrumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

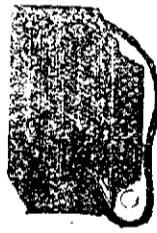
Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale.

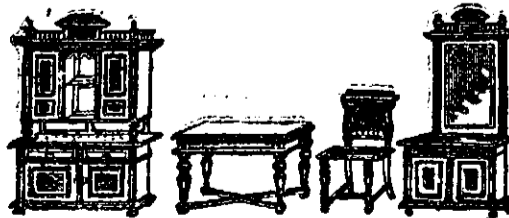
Prețul școlii Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

MAGAZIN DE MOBILE

Juan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Ellsabetg. 20.

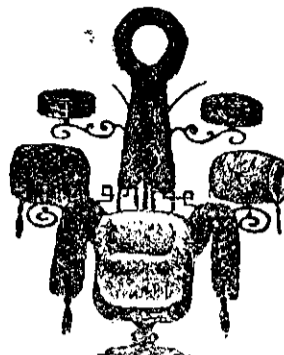
Primesc orice lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Magazinul de blănărie și cojocărie Ilie Șteflea

Sibiu — Nagyszehen, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, —

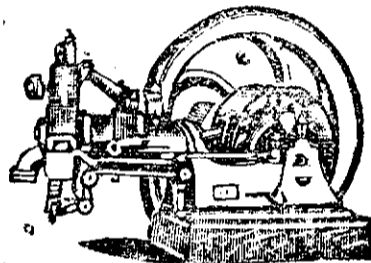
manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalilor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedeză renumitele motoare și locomobile de benzină, uleu brut, gaz și petrolu precum și motoare absorbitoare de gaze.

Noutăți neintrecute.

— Generator absorbitor de gaze — UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cai costă numai 1 fil. pe oră.

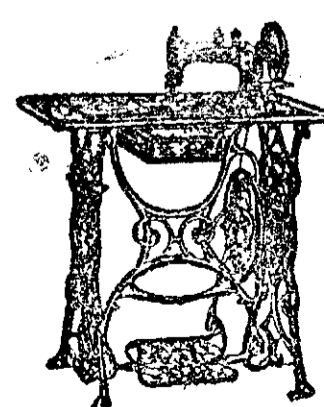
Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.
 Budapesta, Teréz körút 41. — Telefon 12-91.
 Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

STAMM EDE succesor

RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratuit.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

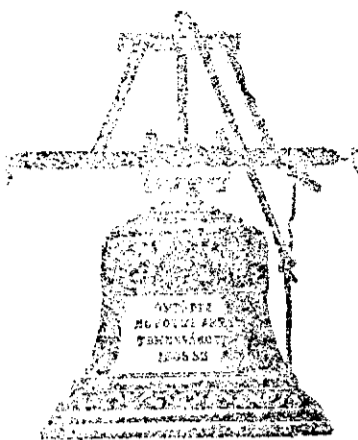

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în- te în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai sădănc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

OH! DOAMNE!

Mă nădușe afurisita de tuse.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1.20 cor. —

— O cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la :

farmacia „**NADOR**“ gyogytár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate capăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Telefon 184.

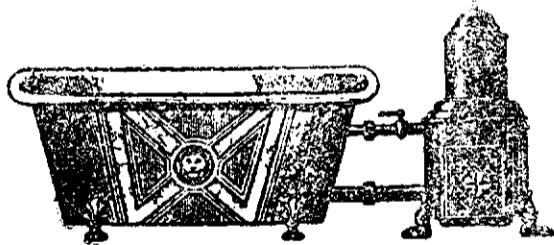
Premiat de mai multe-ori.

Telefon 184.

CARL PIFFL

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorința gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conducător pentru apă, aranjări pentru

— baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenici se primesc cu condiții foarte bune.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și etice a ajută și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muz-um Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, che-nurile sufletesti i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifitice boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifitului, erectiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, departarea nu este piederă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapest, dela 1 Nov. IV., Muz-um-körut 13.

Prima atelier ardelean aranjat ca putere electrică pentru asobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru piotrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Renunimă fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și locomobile de benzină, olei brut, gaz și gaz condensat.

Cea mai sigură mai ieftină și regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile cele mai avantajoase de plată. Garanție deplină

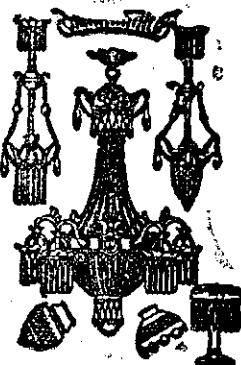
Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI., Str. Franz Liszt No. 9. 64. Telefon 64.

Hunvald Gyula

magazin de porțelanerie, articole de argint de china și lampe.

Kolozsvár, Kossuth Kajos-u. Nr. 3 (casa proprie).

recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — magazinul său nou oasrtat cu articole de sticlărie, porcelan, argint de china și lampe unde se găsește obiecte de bucatărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai frumoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu curant și foarte punctual.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine, curățitorie chimică, și mașină cu aburi de spălat rufe albe în **UJ-SZENT-ANNA.**

Colorez (văpsesc) și curăț chimic: tofelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangicuri etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinile mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Filiala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(În casa bisericii române).

Abonați și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”

Restitutions-Fluid de Kwizda:

este apă de spălat caii, brevetată c-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40 de ani se folosește în stautele de curte și alergări, în grajdurile mai mari ale singuraticilor ca întăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai

având brevetul veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vignetele brevete și învalișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - 1.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI ARAD, Forray-utca Nrul 2.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânațe și negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de toamnă

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți

Ciorapi împlețiți în temniță.

Singura ocazie ^{bine-}venită de a cumpăra,
pentru negustori și telali. Se expediază și privaților.

Pentru 16 Coroane
40-45 metri de diferite resturi

cari se compun :

din pânză albă, bună pentru rafărie la femei și bărbați;
resturi de zephyre franțuzești, pentru cămăși,
bluze și haine; Oxford pentru cămăși de lucru băr-
bătești; Chit, pentru șorțuri și haine; Canavas în
culori moderne, pentru invelitori de pat; flanele,
calitatea I. pentru confecțiuni de dame și domni. —

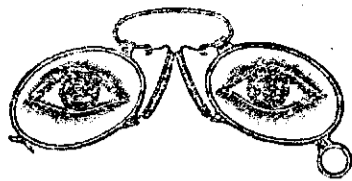
Resturile sunt în lungime de 3—12 metri fără nici
un greș și păstrează culoarea, și se pot întrebuința
foarte bine. Cea mai mică cumpăratură e 40—
45 metri pentru 16 Cor. contra ramburs. — —

Ciarsafuri fără cusătură, gata, tivite, în
lățime de 150 cm. și 225 cm. lungime, din în veri-
tabil, bună pentru cele mai fine trăsouri de mirese.
1 buc. 2 cor. 80 fil. Cea mai mică cumpărare e
de 6 bucăți care se trimite pelângă rambursă. — —

Atențiune! Să nu se confunde marfa dela
mine cu cea furnizată de con-
curenții mei, căci eu furnizez lucrurile cele mai bune,
iar la caz că nu corespund, înapoiez imediat banii.

Toate comandașele sunt a se adresa la :

Țesătoria S. Stein Nachod
Bohemia.

Karl G. Sadler ciasornicar
giuva argint
și optic în
Besterceze, Spital-gasse 23.
(lângă „Hotel Sahling“).

Mare magazin de :

ciasornice de buzunar

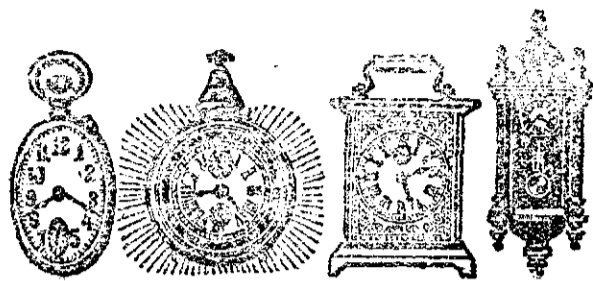
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

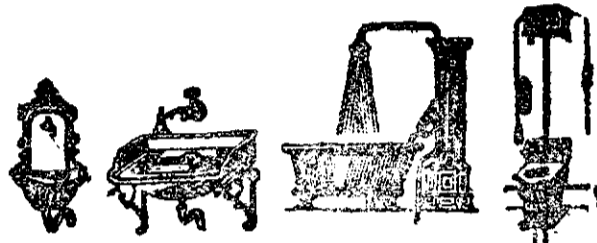
Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de

— Ratenow. —
Reparările a tot-felul
de articli în bransa
aceasta se eșeptuesc
cu conștiințiozitate și
cu prețuri moderate.

Apa-
ducte.

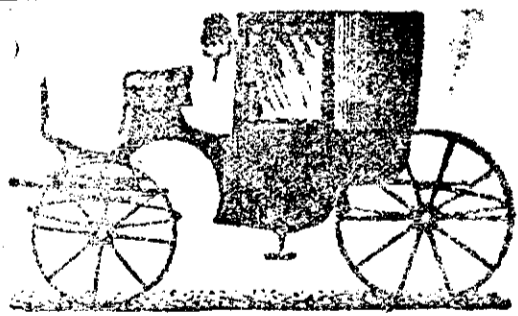

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapeșta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, cașărni
și școale. — Specialist în sondaș. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Reparaturi și or-ice
lucrări din ramul
acesta se eșeptuesc
repede și prompt.
Lucru bun, serviciu
solid și conștiințios

Grădini și Parcuri

transformează și plănuieste:

Nagy Sándor, Arad,

Illés-uteza No. 66.

Cultivarea proprie a pomilor de lux
și a tufelor de ornament.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} **foc**
^{pentru}

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-
reștrăul propriu circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă :

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Atențiune !

▲ SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE ▲
▲ :: ARDELEAN :: ▲

TRANSSYLVANIA

▲ Str. Cisnădiei 5. **SIBIU.** Str. Cisnădiei 5. ▲

Recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile,
etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții
(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. de la așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătită simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori-ce informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune !

Ingrijirea frumuseții.

Crema Gladys (No II) pentru folosirea de ziua înălbește fața și îndepărtează, o face moale catifelată și lucioasă. Ea înlocuiește de minune chiar și pudra. Prețul 2 coroane.

Efectul *Cremei Gladys (No I)* pentru folosirea de noapte nu se arată imediat, însă după o folosință după câteva săptămâni ea are un efect plăcut și natural asupra feții, îndepărțând ori-ce pată și necurătenie din față. *Crema Gladys No II* pentru folosirea de ziua după o folosință scurtă între în privința efectului orice mijloc cosmetic similar. Efectul deosebit al acestui cosmetic excelent constă în aceea, că despoaie pe neobservate suprafața urtă a feții și îndepărtează petele și alte necurății din față, îi dă feței o suprafață nouă.

Crema Gladys este cel mai mare dușman al petelor și necurățiilor de piele cauzate de soare și de agitația aerului.

Prețul 2 cor. Preparator: **Vig Béla**, farmacie la „Împăratul roman”, Budapesta, II., F6-utca 54.

Prăvălie Nouă!

MARE MAGAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE PENTRU ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate încădrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta. Lucrările de sticlărie le execută prompt. Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

Prăvălie Nouă!

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China, astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută foarte artistic tot-felul de obiecte în aceasta branșă, clasornice și se reparaază și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negțător și industriaș e: **Promptitudine, ieftinătate și încredere.**

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a executării de obiecte să conving on. public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
clasornicar și bijutier.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterceze.

Atelierul Häusler

existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel mai modern, se recomandă onoratului public pentru

Lucrări artistice în fotografie de portret.
Încadrări fotografice până la mărime naturală precum și portretete în ulei.
Pastel acvarelle, cadouri de Crăciun și Anul-nou, executate după orice fotografii.

Prețuri moderate. Chipuri durabile.
Decorat la mai multe expoziții.

Comenzile pentru Crăciun să se facă inclusive până în 20 Decembrie.

Specialist în fotografierea copiilor.

Grupuri mari în tablouri.

STEFAN SLADECK JUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VÎRSET
strada
Kudritzker No. 44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

